

Av samma författare har förut utkommit:

SYNDIKALISMEN.

Dess väsen, teori och taktik.

Pris: Häft. 1: 20, inb. 2: 50.

De två världarna

Arbetarklassen och Syndikalismen.

Pris: Häft. 1: 25, inb. 2: 50.

Dessa såväl som

Syndikalism och socialism

av Lagardelle, Labriola, Michels, Kritchewsky och Griffuelhes, pris 30 öre, kunna rekvireras från

Brands Förlag, Ölandsg. 48, Stockholm, och
Syndikalistens Förlag, Box 51, Örebro.

Varför jag är syndikalist.

Av Tom Mann. 3:dje uppl., pris 60 öre.

Vilka äro splittringsmännen?

Av Harry Orkan. Pris 40 öre.

Syndikalismens demokratiska väsen.

Pris 60 öre.

SYNDIKALISTENS FÖRLAG,
BOX 51, ÖREBRO.

Book Brand

SYNDIKALISMEN I PRAKTIKEN

En bearbetning efter *Maxime Leroy's*
stora standardverk *La Coutume Ouvrière.*
Syndicats, Bourses du Travail Fédérations
professionnelle. *Doctrines et institutions*"

AV

G. HENRIKSSON-HOLMBERG

PRIS 1:25

SYNDIKALISTENS FÖRLAG, ÖREBRO

SYNDIKALISMEN I PRAKTIKEN

En bearbetning efter MAXIME LEROY'S
stora standard-värk "LA COUTUME
OUVRIÈRE. Syndicats, Bourses du Travail,
Fédérations professionnelles. DOCTRI-
NES ET INSTITUTIONS".

AV

G. HENRIKSSON-HOLMBERG.

ÖREBRO 1919. SYNDIKALISTENS FÖRLAG

FÖRORD.

I min närmast föregående skrift om syndikalismen — De två världarna arbetarklassen och syndikalismen — som utkom på ungsocialistiska partiförbundet 1918, framhöll jag med stark betoning att det är uteslutande arbetarnas egen sak att dryfta sina egna klassintressen utan utomståendes beskäftiga inblandning. När jag det oaktat sammanskrivit föreliggande arbete om den praktiska syndikalismen, syndikalismen i praktisk tillämpning, som just är en angelägenhet som uteslutande vidkommer arbetarklassen, så är det alls icke mina egna meningar som jag fört till torgs utan arbetarvärdens egna rön och uttalanden på kongresser och möten, i propagandaskrifter, protokoll, förhandlingar och arbetardiskussioner.

Men utan stöd av Maxime Leroy's standard-värk — La Coutume ouvrière — som utgör den fullständigaste sammanställningen av syndikalismens historiskt dokumenterade utvecklingshistoria med den franska syndikalismen som modell och utgångspunkt, hade detta lilla arbete icke kunnat skrivas. Det utgör även till väsentlig del en bearbetad översättning av Leroy's nämnda stora värk.

Med utgivandet av detta arbete om syndikalismen i praktiken har så att säga en syndikalismens systematik upprättats, om man med detta sammanför mina föregående två arbeten:

Syndikalismen. Dess väsen, teori och taktik (1910);

De två världarna arbetarklassen och syndikalismen (1918) samt

S. A. C:s Handbok (1918),
vilken förtjänstfulla handbok innehåller praktiska råd och

anvisningar för de lokala samorganisationerna och deras medlemmar angående organisationens administrativa skötsel, agitationens ordnande och stridernas förberedande och ordnande.

Det återstår nu endast en den syndikalistiska arbetarrörelsens kamphistoria, där den syndikalistiska arbetarrörelsens kamp gentemot en fientligt sinnad värld göres till föremål för en framställning. Den kommer givetvis att en gång skrivas.

Vad som gör litteraturen till den kunskapskälla den är, har jag en gång skrivit i Syndikalisterna, är dess kontinuitet — icke dessa lösryckta fragment som utmärker agitationsskriften, så nödvändig den i övrigt kan vara för en rörelsens framdrivande. Genom planmässig, konsekvent fullföljd litterär framställning av syndikalismen uppför man dess byggnad på en lika fast, för att icke säga ännu fastare grund.

G. H. H.

INLEDNING.

Arbetarklassens sammanslutning — syndikalisering — är numera både en moralisk och en ekonomisk plikt.

Diskussionerna inom arbetarvärlden gå alla ut på att bevisa dess nödvändighet, att ådagalägga den som praktiskt nödvändig och moraliskt förpliktande. I alla arbetarkretsar (frånsett en liten grupp anarkister) synes den självklar; och är det uteslutande på de organiserade, de syndikaliserade som attributet »medveten» äger tillämpning; en benämning som anger de känslor av ekonomisk värdighet och intellektuellt företräde som äro inbegripna i skyldigheten att syndikalt organisera sig.

Varje arbetare medveten om sina rättigheter bör vara syndikaliserad, proklamerar en liten upplysningsskrift, utgiven av det franska metallarbetareförbundet. »Att hålla sig borta från den fackliga eller industriella organisationen är en svaghet», läser man i en annan fransk propagandaskrift, »att undandra sig den är slapphet, att bekämpa den är förräderi». På förslag av Dunois och Monatte blev en motion antagen å anarkistkongressen i Amsterdam 1907 som förklarade den syndikalistiska organisationen vara »det specifika och fundamentala organet för proletärkampen gentemot bourgeoisin och alla borgerliga institutioner». Det är franska bokindustriarbetareförbundets (typografiförbundets) reformistiske sekreterare, A. Keufer, som proklamerat »nödvändigheten av den syndikala organisationen, kampinstrumentet för ernäendet av ett bättre socialt tillstånd», för övervinnandet av den av »den egoistiska kapitalismen intagna ställningen, denna kapitalism

som på ett brottsligt sätt förslösar den rikedom, varöver den förfogar».

Anarkister, reformister, revolutionärer, förenade socialistcr, oavhängiga arbetare, alla arbetare se i dag i syndikatet eller den lokala samorganisationen den viktigaste sammanslutningen; den »bästa» säga normalstadgarna för de till den franska landsorganisationen anslutna syndikaten; den fulländade formen för det organiserade proletarietet, skriva stiftarna av en fransk syndikalistisk organisation; »grundvalen för den sociala reorganisationen» proklamerar franska landsorganisationens 9:e kongress 1906; arbetarklassens »specifika organisation» förklarar samma organisation i sin rapport till landskongressen i Marseille 1908; »grundvalen för ett egalitært samhälle» sades det a den internationella kongressen i Bryssel 1891; »när arbetarna ena sig syndikalistiskt är målet vunnet» säga utgivarna av svenska S. A. C:s handbok.

Att organisera sig syndikalt är en plikt som de i hela arbetarklassens namn vilja se uppfylld, med andra ord en moralisk förpliktelse behärskar hela den organiserade arbetarvärlden.

Vad innebär denna plikt?

Genom att tillhöra en lokal samorganisation eller någon av dess sektioner utför arbetaren en såväl reformistisk som revolutionär handling. Han förskaffar därigenom åt arbetarklassen, på samma gång som de omedelbara praktiska kraven bli tillgodosedda, de nödvändiga kamp- eller aktionsmedlen för införandet av den kollektivistiska samhällsordningen.

Genom syndikatet, lokala samorganisationen eller någon av dess sektioner är arbetaren icke längre en fattig, isolerad människa, som äger blott värde i den mån han är beroende av en annan människa, vilken betalar och behärskar honom. Förenad med sina kamrater, sina likar, lär han se sitt beroende och diskutera sitt yrke. Befriad

från sin isolering och vorden medveten om det beroende som förnedrar honom, blir han tack vare solidariteten en människa som känner progressivt undan för undan frihetens nya känsla födas inom sig i reaktion mot den omgivning eller miljö, varom han tagit kännedom. »Vars och ens frihet växer i beröringen med andras frihet», har Pouget skrivit. Han tänker: jag äger dock den känsla av värdighet som Proudhon gjort till drivkraften för människans moraliska liv.

Syndikatet är liksom ett samhälle. Arbetaren som utgör del därav tänker med det. Och ju större det är, desto mer stort och djupt tänker han. Det vidgar blicken hos var och en av dess medlemmar och självt vidgar det gränsen för de allmänna intressen som det grupperar. Och detta ett helt yrkes gemensamma intressen, förenande tjugo specialiteter, livar varje syndikaliserads handlingar och tal. Det är icke mer fabriks herrn som bestämmer, som tänker, som talar. Den syndikalistiskt organiserade arbetaren tänker och handlar som medintressent, som associé.

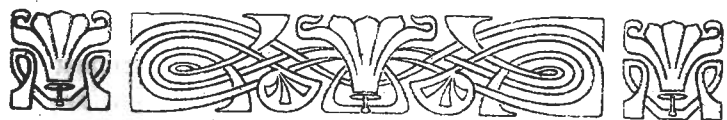
Tillhörande en grupp, som sträcker sig utöver det lokala facket genom lokalsamorganisationen och landsförbundet, den syndikaliserade vidgar sin blick till begreppet om den interprofessionella och interregionala solidariteten, till en solidaritet mellan yrken och distrikt. Han ser utöver sin stad och sin verkstad för att bli en intelligent beståndsdel av hela den industriella fenomenvärld som han förut var underordnad bara som fackman och hantlangare. Medlem av en lokal samorganisation, ansluten till S. A. C., omfattande alla »medvetna arbetare», blir den syndikaliserade medlem av en avtonom grupp, av en klass man säger: av en nation.

Sålunda ser man den enskilde arbetarens intressen bli mer och mer sammansatta, ordnade som våningar

över varandra och med denna komplicerade sammansättning växer hans intelligens beträffande den industriella produktionen. Specialisten, förlorad i ett samhälle, höjer sig till rangen av solidarisk kamrat med alla arbetare av olika yrken i samma stad, till solidarisk kamrat med alla arbetare av samma yrke, slutligen med alla andra yrken över hela territoriets yta. Hunnen till denna höga grad av solidaritet, har han icke mer för ögonen sitt personliga och anspråkslösa arbetsavtal utan alla övriga arbetares avtal: från att ha varit individuellt blir hans intresse kollektivt. Han diskuterar genom sin lokalsamorganisation och S. A. C. ett helt yrkes, alla yrkens intressen. Hans tillvaro på så vis utväxt, överger han sin lokala skrämmässighet, sin familjära egoism, han tar i anspråk alla sina kamraters materiella och intellektuella hjälp, han fordrar av andra vad andra fordra av honom. Kommen till denna punkt ser han bättre sitt ekonomiska beroende och sin makt som producent. Det är då som han helt naturligt diskuterar sin lön, sitt öde, sin ställning och sammanbinder sina lönekrav med sina sociala krav: den organiserade blir syndikalist.

Det är genom sektionen eller lokalsamorganisationen som arbetaren blir medveten om sig själv, det är där som han reflekterar över sin ställning, där som han söker få den förbättrad, där som han lär att han genom reflektion och handling löser problemet rörande sin underlägsenhet, sin okunnighet och sin undergivenhet. Lokalsamorganisationen (eller syndikatet) är då en uppfostran; teoretikerna, som t. ex. Pouget, säga att den är en skola för viljan; de säga även att den är en skola för solidaritet. Den syndikala sammanslutningen eger sålunda en intellektuell och moralisk karaktär som försäkrar sina medlemmar en viss överlägsenhet. Att reflektera och att handla, se där vartill den sporrar. Tack vare den göra arbetarna sig

dugliga till den frigörelse de ha rätt till och »endast där vänja de sig insupa pliktens bud», såsom en av den franska syndikalismens skapare, Pelloutier, säger i sitt som klassiskt betecknade historiska verk om de franska arbetsbörserna

DEN SYNDIKALISTISKT ORGANISERADE ARBETARKLASSENS INBÖRDES FÖRPLIKTELSE.

Den federativt organiserade syndikalismen betraktar sig icke endast som en förnyare utan även som en sedeförbättrare och uppfostrare.

Genom att mana arbetaren att resa sig mot sin arbetsgivare framkallar han hos proletariatet *känslan av värdighet*. Genom att väcka arbetarens medvetande om ett samhälle utan arbetsgivaredöme, inskräper han hos honom *frihetens* fullständiga begrepp.

Genom att organisera arbetaren utdriver han dennes egoism och utvecklar hos honom *solidaritets* sanna känsla.

Den vidgar, luttrar och skärper dessutom arbetarens sinne för rättvisa genom den klarhet den bibringar honom om orätten.

Slutligen lär syndikalisterna i den dagliga kampen värdet av den *personliga ansträngningen* och får den riktiga föreställningen om den *personliga ansvarigheten*.

AUGUSTE PAWLOWSKI,

(redaktör av »*Journal des Débats*»).

La Confédération générale du Travail, 1910, s. 95

Solidaritetsbudet.

I inledningen till den första arbetarinternationalens stadgar heter det: inga plikter utan rättigheter, inga rättigheter utan plikter

Den organiserade arbetaren är underkastad ett antal förpliktelser, uttryckligen fastställda i stadgarna.* En del äro sanktionerade genom ett bestämt straff: böter, varning, strykning. Andra, saknande sanktion, böra betraktas mindre som förbindelser av juridisk karaktär än som råd mer eller mindre moraliskt tvingande i enlighet med det moraliska tvång som organisationerna kunna ålägga medlemmarna. Alla kunna föras tillbaka till en enda: solidaritetsbudet, förpliktelsen att vara solidarisk i sitt uppförande och i sina handlingar. »Solidaritet! är grundvalen för syndikalismens liv», skriver en fransk syndikalist.

De gamla förhållandena av beroende till arbetsgivaren ha så småningom ersatts av ett system som upphäver detta beroende. Hade arbetarna förut knappast annat än skyldigheter gentemot dem, vilka togo deras arbetskraft i anspråk, kräva de nu gentemot dem rättigheter. De erkänna dessutom plikter sinsemellan. På så sätt uppstår en ny solidaritet, inefattad i en ny kollektiv moral, som är djupt känd.

Franska metallarbetarförbundet har i en broschyr formulerat de syndikaliseras rättigheter och skyldigheter i följande överskådliga sats, giltiga för vilket annat land som helst, där arbetarna organiserat sig syndikalistiskt:

»Varje organiserad har att utföra handlingar och att uppfylla plikter vare sig mot verkstaden eller mot syndikatet (sektionen.) Han är skyldig att med alla medel som stå honom till buds resa sig mot varje nedsättning av de löner, som han uppnått medelst frigivna fri- och rättigheter; mot allt som kan vara till skada för facket som sådant och för arbetarna i allmänhet. Han bör genom sitt frimodiga och lojala uppförande förvärva sina verkstadsarbetares aktning, råda dem i alla förhållanden, om

* Jfr Holmberg, De två världarna arbetarklassen och syndikalismen. Kapitlet rörande *Proletärrätten* eller den syndikalistiska rätten, s. 101.

de råka i svarigheter antingen för sitt arbete eller emedan de resa sig till försvar. Varje resning av icke organiserade kamrater bör vara honom ett tillfälle att påvisa nyttan av sammanslutning. — I syndikatet (sektionen) bör det ligga honom varmt om hjärtat att infria sina förbindelser, erlægga varje månad sin kontingent eller sin skärv, när kamrater äro i strid. Han bör bevista alla föreningsmötena, underrätta sig om värkställda beslut, påpeka det som han tror vara nyttigt att göra och alltid med energi hävda sitt sätt att se. — I all överläggning bör han lägga i dagen tolerans och i varje handling ha till mål det allmänna intresset. Han bör sporra sig av besluten som fattas på kongresserna och värka för syndikatets anslutning till sin arbetsbör (lokalsamorganisation) och sitt industriförbund. — Är denna anslutning gjord, bör han försäkra sig om att förbundskontingenten erlægges regelbundet varje månad (eller vecka), att i intet fall någonting försummas för propagandan. Han bör med liv och lust sprida förbundets tidning, med ett ord söka efter bästa förmåga värva åt organisationen nya medlemmar. (Jämför härmed »Vad en syndikalist bör minnas» i Sverges arbetares centralorganisations (S. A. C:s) medlemsbok).

Genom sin beskaffenhet och sina syften fullständiga obligationerna varandra ömsesidigt, bildande ett sammanhängande helt. De visa att de organiserade arbetarna ha otvunget en känsla av solidaritet och likställighet, känslan och viljan att bilda ett homogent helt, d. v. s. en klass för sig i nationen. Och det är denna »känsla av vittfamnande broderskap», som rörelsen, såsom Pouget säger, har att tacka sin »skönhet» för. Med olika medel tendera alla till sist att genom arbetarkollektiviteten uppta i sig de funktioner av förvaltning, eganderätt och värk-samhet som äro åtskilda, rivaliserande, olikvärdiga i den borgerliga organisationen.

Genom att fördela rättigheter och skyldigheter, arbetets bör-dör och vinningar så strängt likformigt som möjligt medelst en ordning av syndikala förpliktelser, »enkla naturliga förhållanden mellan likar», såsom Krapotkin en gång yttrat, detta ger åt arbetarklassens aktion en kommunistisk karaktär, vars atersken finns redan i de socialistiska och syndikalistiska teoretikernas läror.

Stadgarnas efterlevnad.

Skyldigheten att efterleva stadgarna, fritt diskuterade och godkända, är organisationens konstitutionella eller fundamentala bud.

Stadgarna äro icke bara ett slags inre reglering, en lag rörande inträde, strykning, överläggning och beslut vid sammanträden och å kongresser, de äro även en principförklaring angående organisationernas ändamål och stridsmedel. Genom att ange vad som är utmärkande för de till S. A. C. anslutna lokalsamorganisationerna är det möjligt att skilja de »röda» eller revolutionära samman-slutningarna från andra korporativa arbetarsammanslutningar. I två av franska landsorganisationens (C. G. T:s) stadgeparagrafer äro de franska syndikatens, resp landsorganisationens ändamål sålunda bestämda: »lönarbetarnas sammanslutning i och för värnandet av sina moraliska och materiella, ekonomiska och professionella (yrkes)-intressen . . . i och för lönsystemets och arbets-givareklassens avskaffande». I normalstadgarna för syndikaten äro deras uppgifter mera detaljerade: »syndikatet har till ändamål 1) att höja arbetarnas moraliska och ekonomiska nivå; 2) att organisera en platsförmedlings-byrå för kostnadsfritt anskaffande av arbete åt alla medlemmar; 3) att fastare tillknyta solidaritetsbanden och att förena i ett enda block alla arbetare för att kunna be-

kämpa den kapitalistiska exploateringen och slutligen konstituera det fria arbetet genom produktionsmedlens socialisering uteslutande till förmån för producenterna av nationalförmögenheten, d. v. s. att realisera den kommunistiska devisen: åt envar efter hans krafter, åt envar efter hans behov».

Enligt grundstadgar för de svenska lokalsamorganisationerna (L. S.) utgöra dessa såväl som deras centralorganisation S. A. C. »en kamporganisation mot det privatkapitalistiska produktionssystemet» för detsamma slutliga störtande och »producenternas efter nödig träning övertagande av produktionsprocessen och produktionsmedlen»

I en av de resolutioner som den första internationella syndikalistkongressen i London 1913 fattade och som S. A. C. antagit som sin principförklaring, uttalar den sig i punkt 3 för socialisering av de produktions- och distributionsmedel som nu befinna sig i det privata egandet genom uppbyggandet och utvecklandet av fackorganisationerna till duglighet att handhava förvaltningen av dessa medel i hela samhällets intresse».

Efterlevnaden av stadgarna för medlemmarna av syndikatet eller den lokala samorganisationen innebär alltså något mer än det rent professionella eller yrkesmässiga. I en rapport till träarbetarförbundets kongress i Paris 1900, avgiven av styrelsen för finsnickarnas syndikat i Paris, betonas att »en medlems inträde i syndikatet bör vara ett steg mot revolutionen, varom icke är denna »ungskog» värdelös för vår emancipation». Samma tanke, fast i en annan form, hade organisationsutskottet för den socialistiska arbetarkongressen i Lyon 1886 redan uttalat genom att kalla syndikaten »sociala skolor».

I följande målande ord uttrycka de svenska syndikalisterna samma syndikalistiska idé: »genom sin enhetliga,

klassorganisatoriska, fria och hänsynslösa kamp mot kapitalmakten vill syndikalismen (den syndikalistiska organisationen) tränga sig fram till allt större delaktighet i produktionsresultaten och kontroll på arbetsplatserna. Efterhand som dessa förstahandsmål vinnas, undantränges kapitalismens allhärskarmakt och snart ha arbetarna konsoliderat sig så att de kunna proklamera sig som herrar i sitt eget hus och avsätta kapitalförmyndarskapet.» (S. A. C:s handbok, 1918, s. 7)

Genom sina stadgar har den lokala samorganisationen i Sverige och syndikatet i Frankrike en tvåfaldig funktion, nämligen en *reformistisk* att förbättra de för handen varande arbetsvillkoren och en *revolutionär* att återupprätta den kommunistiska egendomen på privategendomens ruiner. Två funktioner som de revolutionära teoretikerna aldrig åtskilt. »Det syndikala arbetet har en dubbel uppgift: det bör arbeta på förbättrandet av arbetarklassens nuvarande villkor. Men böra arbetarna, utan att låta behärska sig av detta övergående arbete, även egna sina tankar åt att göra nästa akt av fullständig frigörelse möjlig: den kapitalistiska exproprieringen.» (Pouget).

Efterlevnad av kongressbeslut.

Resolutioner, voterade på kongresserna, äro i princip bindande för icke endast de representerade organisationerna men även för anslutna organisationer icke närvarande. Deras frånvaro betraktas (i Frankrike) som ett godkännande på förhand av de voterade kongressbesluten. I allmänhet respekteras denna förpliktelse att underkasta sig kongressbesluten frivilligt i mån av de för handenvarande intressenas identitet, dock under vissa villkor.

Med principen om varje organiserads frihet inom organisationen korresponderar principen om lokalorganisationernas »avtonomi» inom centralorganisationen. Denna avtonomi kan dock icke vara absolut. Avdelningarna måste nödvändigtvis offra en del av sin avtonomi, om enhetlighet skall kunna ernås lokalorganisationerna sinsemellan samt mellan dem och centralorganisationen beträffande rörelsen i sin helhet, löner, arbetstid o. s. v.

Den enskilda sektionens eller avdelningens intressen böra stå tillbaka eller upphöra för det allmänna intresset. Det finnes ingen avtonomi som är oinskränkt rådande, alla federerade grupper äro solidariska med varandra, utan detta skulle ingen federation vara möjlig.

Det är med hänsyn till denna, i själva den federativa organisationen inneboende nödvändighet som flertalet föreningsstadgar intaga restriktiva föreskrifter för avtonomin. Så äro t. ex. de lokala samorganisationerna »beslutande myndighet» över kontingenternas och avgifternas storlek för alla sina sektioners medlemmar». De till S. A. C. — centralorganisationen — anslutna L. S. ha »oinskränkt beslutanderätt» vad rör deras egen organisation, såsom exempelvis vad angår egna finanser och egen förvaltning. Frågor av allmänt intresse och gemensamma affärer äro däremot underställda kongressens eller den federativa centralkommitténs beslut.

I stadgarna för den franska landsorganisationen, som, i olikhet med den svenska S. A. C. (Sverges arbetares centralorganisation), är sammansatt av syndikat, fack- och industriförbund samt lokala samorganisationer (arbetsbörser eller som de numera vanligen benämnas unioner), har paragraf 36 fått en så lydande formulering: »Allmänna arbetsförbundet, grundat på federalismens och frihetens principer, tillförsäkra och respektera fullständig

avtonomi de organisationer som följa (landsorganisationens) nu gällande stadgar».

Då avstånden hindra central- och lokalorganisationerna att hålla gemensamma möten för alla sina medlemmar, har detta hinder undanröjts genom kongresser (resp. konferenser) och referendum (allmän omröstning), vilkas ändamål det är att upprätthålla den federativa solidariteten i den mån denna form av syndikalistisk förvaltning äi möjlig.

Avdelningarna höras pr korrespondens över den eller den punkten och med uppmaning att på sina allmänna möten fatta beslut, de voterade rösterna sammanräknas av centralorganisationens revisorer. Det är vad man förstår med referendum, vars ändamål just är att förhindra bildandet av något som helst slag av parlamentarisk delegation eller central myndighet inom organisationerna.

Kongressen är i själva verket en variation av referendum. I princip förbehålla grupperna sig ofta rätten att pröva sina ombuds beslut och stundom uppmana kongresserna själva centralkommittén att underställa den eller den frågan, som synes dem för delikat för att avgöras av ombuden, referendum.

I Frankrike ha bokindustri- och metallarbetarförbunden intagit referendum i sina stadgar såsom en regelbunden förvaltningsåtgärd.

Så även i Sverges S. A. C., vars stadgar föreskriva referendum dels för alla frågor, vilka icke blivit avgjorda med $\frac{2}{3}$ majoritet å kongress, dels för alla viktigare frågor, vilka avgöras mellan kongresserna. (§ 5, mom. 4 och 7).

Plikten att bevista sammanträdena.

Denna obligation, som betraktas som »en elementär plikt», är stundom imperativt uttryckt i allmänna regler

eller satsar, stundom bli medlemmarna endast uppmanade att övervara mötena. Bland satserna »Vad en syndikalist bör minnas» (i S. A. C:s medlemsbok) lyder den tredje punkten sålunda: »är det varje medlems oavvisliga plikt att så vitt möjligt är deltaga i L. S.-mötena och villigt medvärka i det gemensamma arbetets utförande».

I den tidigare fackföreningsrörelsen var beivrandet av mötena mycket strängare påbjudet än nu är fallet. Påbudet sanktionerades stundom medelst ett system av hårda böter.

Att bevista mötena är så mycket mer betydelsefullt som syndikalisterna ge organisationsfunktionärerna blott en underordnad roll. Det är genom det allmänna mötet, vilket kontrollerar och ger funktionärerna direktiven, som organisationens kollektivvilja manifesterar sig, som arbetarklassens självständighetskänsla alltså kommer till uttryck. En organisation, som blott uppehålls genom sin expedition eller byrå, symboliserat genom ett föreningsmärke, skulle vara endast en vanlig sammanslutning, som från arbetarsynpunkt icke kunde göra anspråk på kvalifikationen av ett syndikat eller en lokalsamorganisation. Den skulle icke ha rätt därtill, emedan den skulle vara endast en förening av delegerade, i princip odugliga att omsätta i praxis arbetarvisen: »arbetarnas frigörelse», såsom det heter i ingressen till Internationalens stadgar, »bör vara ett värk av arbetarna själva».

För att ge mer liv åt avdelningen, för att väcka lusten till initiativ och sporra de organiserades intresse för föreningslivet är det nödvändigt, som en fransk syndikalist, sekreteraren för typografförbundet A. Keufer säger, »att bevista mötena, att delta i diskussionen, att ta sin andel i ansvaret. Men denna fördelning av föreningslivet kan endast åvägbringas genom att avlägsna de personliga frågorna» (de personliga striderna).

Höga eller låga kontingenter?

(Betraktade som relativa begrepp.)

»Den dag då alla kamrater verkligen förstå att den fackliga organisationen beskattas för att motstå arbetsgivarnas förbund, skola de icke tveka att för sin budget, väl mager tyvärr! uppta kanske nog så höga kontingenter men nödvändiga för att hålla alla en stark organisations många drivhjul i gång», utbrister en fransk syndikalist (A. Keufer) i de låga kontingenternas specialland Frankrike i ett av numren av den franska typografförbundet för 1910.

I Frankrike har arbetareopinionen länge tvekat mellan systemet höga kontingenter, tillämpat i England och Tyskland, och systemet låga kontingenter i enlighet med de låga lönerna.

Man har i Frankrike sedan länge med ett visst förakt kallat de engelska och tyska organisationerna »beskattningsmaskiner». Franska textilarbetarförbundets sekreterare Rénard sökte på basis av föreliggande tysk fackföreningsstatistik medelst siffror påvisa ohållbarheten av den gängse föreställningen att fruktan för att förlora sina medlemmar återhölle de franska syndikaten att höja sina kontingenter. I en jämförelse mellan det franska, engelska och tyska kontingentsystemet, som prof. Rist, en bekant fransk nationalekonom, anställde 1911 i en fransk tidskrift, framgick att årsbidraget pr medlem utgjorde i genomsnitt för samtliga franska arbetarsyndikat 2 francs och 76 centimes, motsvarande sammanlagt en årsinkomst av 1,353,260 frs. De till generalkommissionen hörande tyska fackföreningarna hade däremot en årsinkomst av 59,729,607 francs eller i medeltal ett årsbidrag pr medlem å 32 francs 60 centimes. I England utgjorde de största hundra fackföreningarnas årsinkomst vid 1907 års

slut 62,332,050 francs och det genomsnittliga årsbidraget av 1,457,856 medlemmar 42 francs 50 centimer. I Frankrike utgjorde högsta bidraget 2 francs pr månad men kunde nedgå till 10 centimes, i England voro bidragen 1 shilling (90 öre) i veckan. (Anfört efter Brentano, *Über Syndikalismus und Lohnminimum*, 1913, s. 13).

I Sverige har man såväl i den gamla fackföreningsrörelsen som i den nya syndikalistiska arbetarrörelsen på förbunds- och landskongresser sökt påvisa huru litet skäl för sig fruktan för att de högre eller successivt stigande fasta kontingenterna skulle värka avskräckande för anslutning till vare sig en fackförening eller en lokal samorganisation i själva verket eger.

Vi ha händelsevis liggande framför oss kongressprotokollet vid svenska grov- och fabriksarbetarförbundets 9:de kongress i Stockholm 1906, där en talare från Malmö yttrade: »sedan vi fått höja kontingenten, har förbundet blivit starkt till numerären» (s. 63). De ständiga utdebiteringarna däremot ha mer än gång värkat manspillan. En av kongressens gäster, Kr. Törres från Norge, yttrade för Norges vidkommande likaledes att »sedan en högre kontingent införts, ha de flesta medlemmarna kommit». Med ordinarie kontingenter kan styrelsen göra beräkningar som vore omöjligt med en uttaxering och »de senare få endast de stabila betala medan andra smita undan» (s. 67). Vid S. A. C:s kongress 1912 uppträdde enligt kongressprotokollet ävenledes talare, varnande för de för låga kontingenterna. Ombudet från Ejde L. S. yttrade, att i Bohuslän hade de L. S., som haft låga kontingenter, varit dåliga, men de som hade haft höga, hade varit kraftiga. »Vi ha ej att göra med sådana medlemmar, vilka vi skola draga till oss med låga kontingenter» (s. 17). I samma riktning gingo anförandena av G. Staaf, Knut Lindström («vi få ej agitera för S. A. C. såsom en billig organi-

sation, det är att göra rörelsen en otjänst», s. 19). För stora kassor kunde, betonade ombudet för Stockholms L. S., även vara farliga, ty »då kunna medlemmarna slöa till genom att för mycket lita på dem» (s. 20). Att bestämma låg kontingent är, läses i S. A. C:s handbok (s. 26), ett misstag, som återvärkar på alla områden icke minst vad det gäller de direkta striderna mot arbetsköparna, även om »pängarna aldrig få bli det väsentligaste vid dessa strider.

De svenska lokala samorganisationerna bestämma för var sin egen organisation såväl inträdesavgiftens som veckokontingentens storlek. På de senaste två kongresserna 1912 och 1916 uttalas i en särskild resolution att kontingenterna böra i allmänhet ej understiga 40 öre för hel och 20 öre för halv betalande medlem och vecka. Sedan dess har världskriget härjat och vänt upp och ned på alla hittills gällande prisnormer och alltså även kontingenten till resp. arbetarorganisationer. För anslutna L. S. till S. A. C. betalas ingen särskild inträdesavgift. Den ordinarie avgiften är intill 1919 års kongress stadseenligt fastställd till resp. 10 och 5 öre, som erläggas i form av rekviderade hel- och halvveckokontingentmärken från resp. L. S.

Den syndikalistiska landscentralen är en »billig» organisation endast i avseende på vad L. S. äro skyldiga att i kontingenter insända till centralorganisationen. (S. A. C:s handbok, s. 26).

Diskussionen om ett lågt eller ett högt kontingentsystem kom i Frankrike första gången före på den franska landscentralens kongress i Tours 1896. Kongressen stannade vid att blott uppmana syndikaten, vilkas medlemmar voro till antalet små i jämförelse med hela antalet arbetare inom deras resp. fack, att kräva av sina medlemmar ett belopp »ytterst minimalt» samt helt och hållet på frivillig väg (fakultativt). Syndikatens inkomster,

överlämnade väl mycket at slumpen, blevo rätt så problematiska. Man resonerade som så: i ett fack, som räknar 5,000 arbetare, finns det sannolikt icke fler än 500 organiserade, varav endast hälften betala. Om kontingenten är 50 centimer (för många är den lägre) gör det en summa av 125 francs som syndikatet sålunde inkasserar. För att begagna samma siffra behövdes det, i det fall var och en av de organiserade erlägger endast 25 centimer (några ge mer, andra ingenting) 2,500 syndikaliserade, m. a. o. halva facket.

Kommissionen, som hade haft ärendet till beredning, trodde att detta resultat kunde uppnås. Om icke kassan ökades, måste medlemmarna fördubblas, som kommissionen ansåg vara viktigast. En av kongresstalarna (Emile Pouget) förklarade att »syndikatets betydelse beror mindre av dess inkasserade pengar än av mångdubblandet av dess medlemmars samlade energi». En libertär (anarkist) gick än längre, då han, genom att förorda syndikat utan kontingent, ställde kongressuttalandet om frivilliga bidrag på sin spets. Han tänkte som sin lärofader Proudhon »fattigdomen är människosläktets sanna försyn».

Förut i denna frestande utsikt åstadkom emellertid en reaktion mot de låga kontingenternas doktrin. Syndikaten visade småningom en tendens att öka kontingenterna och göra dem likformiga. Men som motverkades av en del omständigheter, i synnerhet av de franska arbetarnas andliga läggning. »Vårt flyktiga och fronde- rande temperament ligger», yttrade kommittén, som ordnade landskongressen i Montpellier 1902, »icke för höga kontingenter och om vi äro villiga att göra stora offer av andra slag, ha vi ännu icke förstått att uppskatta de ofantliga fördelar som härflyta från betydelsen av våra syndikala kassor, underhållna av starkare kontingenter». (Jfr. »De två världarna etc.» s. 47-48).

A landskongressen i Lyon året förut hade C. G. T:s generalsekreterare yttrat att »syndikaten böra i likhet med grannländernas organisation bilda betydliga reserver icke för att ställa kapital mot kapital men för att bestrida alla den ekonomiska aktionens behov, ävensom för att förstora denna aktion medelst propagandan i alla dess former». Efter att ha bekräftat den allmänna tendensen i kontingenternas stigning upprepade C. G. T:s nuvarande generalsekreterare Jouhaux å landskongressen 1910 samma åsikt med ett tillägg, att inför arbetsgivarnas nya taktik var det från försvarssynpunkt nödvändigt att stärka organisationens kassor.

I ett som allt äro i Frankrike kontingenterna mycket varierande även inom syndikat, tillhörande ett och samma förbund. I princip äro de lika för alla medlemmar. Ett stort antal organisationer nöja sig ännu med 50 centimer, till och med endast 20 centimer pr månad.

I intimaste samband med denna fråga om högre eller lägre kontingenter står det utomordentligt viktiga spörsmålet om *fonderade stridskassor*. Den hittills begagnade metoden att uteslutande genom frivilliga bidrag och extra uttaxeringar vid varje enskilt tillfälle en strid utbrutit bistå de stridande, börjar med rörelsens utvidgning bli allt mer opraktiskt. Allt flera bli de stämmor, allt bestämdare de uttalanden, som uttala sig för en organiserad stridsfond, som befriar medlemmarna från en alltid irriterande hemställan om »hjälp», irriterande genom dess ständiga återkomst och påminnelse om »tiggeri», tillika en dylik stridsfond ger organisationen en säker och bestämd faktor, varmed den kan räkna.

Till S. A. C:s kongress 1912 voro (enligt protokollet s. 23--29 samt 34--36) också ett flertal motioner inlämnade med krav på bildandet av fonderade stridskassor

inom de enskilda lokala samorganisationerna centralorganisationen har icke och »bör icke håller ha någon stridsfond (se S. A. C.:s handbok, s. 82) samt på nytt upptaget vid 1916 års kongress, som i princip antog 1912 års kongressuttalande (s. 34): »med starkt hävdande av att understödsfrågan vid stridstillfällen hur nödvändig den än är — ej är den viktigaste, utan det viktigaste momentet ligger i den effektivitet, med vilken striderna föras mot arbetsgivarna, och då kongressen för sin del ej har befogenhet att i denna fråga fastslå det ena eller det andra, riktar kongressen dock en allvarlig vädjan till alla L. S. att bilda stridskassor att tillgå vid tillfällen, då ekonomiskt stöd kräves».

Ävenså antogs konstitutionsutskottets så lydande tilläggsförslag: »varje L. S. bör gå i författning om skapandet av en stridsfond. Ur L. S. stridsfond bör vid anfordran av S. A. C.:s A. U. (arbetsutskottet) utgå 20 öre pr vecka för helbetalande medlem och 10 öre pr vecka för halvbetalande. Dessa medel skola av A. U. proportionerligt fördelas bland de i strid varande L. S. Genom stridsbidragens insändande till S. A. C.:s arbetsutskott göres bidragslistor icke mera behov.

Frågan har sedan någon gång blivit föremål för debatt vid de lokala samorganisationernas industriella konferenser (gruvarbetarnas 1917).

Länge överlämnat åt de organiserades fria val, har även i Frankrike obligationen att lämna bidrag till hjälp åt kamrater i strid blivit en plikt för syndikaten som sådana (under förmedling av förbunden och hörserna).

Den visar tendens till att bli stadgeenligt imperativ och som sådant är den blott en konsekvens av skyldigheten att betala kontingent till syndikatet.

De franska syndikaten älägga således sina medlemmar en extra uttaxering vid sträjk icke endast inom det för-

bund de tillhöra utan även inom andra förbund och i utlandet. Formerna för uttaxeringen äro olika: än utgår den i form av en frivillig insamling, än i form av en obligatorisk appell.

»I händelse förbundskassan är uttömd, bör förbundet», lyder en av franska glasarbetareförbundet antagen resolution, appellera till de federerade syndikaten att bispringa sträjkande kamrater med bidrag i förhållande till varje organiserads lön».

Kongresser, möten, generalförsamlingar av syndikat avslutas i Frankrike alltid med en insamling för kamrater i sträjk.

Lönetariff och arbetsavtal.

Vid Arbetarinternationalens kongresser i Genève 1866 och i Lausanne 1867 förklarade båda att i »industrins nuvarande tillstånd, som är krigstillstånd, bör man lämna varandra ömsesidig hjälp till försvarandet av lönerna. Men det är även dess plikt att förklara att det finns ett högre mål att sträva efter, nämligen lönesystemets avskaffande».

All ekonomisk strid mellan arbetsgivare och arbetare rör sig kring lönetariffen, d. v. s. bestämmandet av timpänningen och arbetstiden. Lönens höjande och arbetstimmarnas minskning, pänningens och fritidens stegring äro de omedelbaraste fördelar, vilka den syndikalistiska organisationen föresatt sig att erövra. »Välstånd och frihet» lyder franska landsorganisationens devis. Frihet! Är det friheten att latas? Ett syndikalistiskt franskt manifest har svarat: »man vet inom arbetsbörserna att då arbetaren skall vara befriad från de demoraliserande bekymren för det dagliga brödet, fruktar han för de sina mindre morgondagen, skall han vara bättre i stånd att bära sin andel i utgifterna för arbetet för alla arbetares fullständiga frigörelse».

Alla förbundskongresser ha yrkat på arbetstidens begränsning utan minskning av daglönen. Och föreningarnas stadgar föreskriva vanligen, sedan de bestämt lönen enligt tariff, arbete pr styck, som mästadels är till tid och ersättning obestämt ävenså förbjuda de övertidsarbete till förhindrande av arbetslöshet på samma gång som sänkning av arbetspriset. Ju kortare arbetsdagen är, desto flera arbetare kunna sysselsättas.

Inom varje yrke böra arbetarna arbeta samma antal timmar pr dag. Lika arbete, lika lön utan åtskillnad på arbetets beskaffenhet, kön eller ålder efter genomgången lärotid*, det är materiellt den syndikalistiska principen.

Nödvändigheten för de organiserade att godkänna en sådan princip springer i dagen vid betraktande av att olikheten i löner är en bland de stora svårigheter som möter då arbetarsoiidaritet skall avvägbringas. De på annat sätt tillgodosedda intressena tendera att göra den om intet, de stå ofta hindrande i vägen därför. Antag en lokalorganisation, bildad av samhöriga yrken eller fack, där lönerna utgå olika. De som få större lön skola visa en tendens till »att finna sig nöjda» och deras tillfredsställelse kan lätt hindra dem att votera en sträjk som kamraterna med mindre lön vilja ha till stånd. Det resulterar i sammanstötningar och slitningar, som hindra upprättandet av ett fördelaktigt löneavtal. De olika lönerna ge anledning till missämja mellan arbetarna. Frågan om lönernas uniformering eller likformighet, vartill arbetarorganisationen dock tenderar i sin helhet, vällar inom en del yrken såväl som på olika trakter (ivelsutan tekniska svårigheter, som kunna vara rätt stora. Den syndikalistiska utvecklingen pekar likväl mot en allt tydligare tendens till lö-

* Även de unga skola sätta bo, stifva familj och förkovra sig. Om de som ogifta äta vid sina föräldrars bord och bo under deras tak, böra de själfvallet lämna dem av sin lön vad som åtgår till deras försörjning.

nernas likformighet. Nutidens industriella liv har nivel-lerat arbetet, som på den gamla verkstaden hade en personlig karaktär, en så till sägandes duglighetens rangordning. Den syndikalistiska tendensen till likformighet harmonierar med industrins ifrågavarande utveckling, inom vilken arbetarna äro fullt på det klara med sin ställning. Bevis för denna fortgående förvandling, vartill de mekaniska uppfinningarna för övrigt synas pressa, ha arbetarna mindre genom medvetna strävanden än i själva nödvändigheten, som finnes uttryckt i deras likvärdighetsprincip: likhet i arbete, likhet i lön.

Förmedelst vilket förfaringssätt tro de organiserade arbetarna sig kunna genomföra denna likformiga ökning i lönerna och förkortning av arbetstimmarna? Ett yttrande av en av Frankrikes mäktigaste syndikalister och organisatorer, Pelloutier, vilken intill sin död var det av honom skapade franska arbetarbörsförbundets sekreterare, ger därom en fingervisning, som kan vara värd att här återge. »På arbetsmarknaden kan syndikatet endast invärka på arbetskraftens ställning inom de gränser, som oräkneliga oförutsedda omständigheter uppdra, omständigheter som komma marknaden att fyllas av armar, verktyg och produkter och förfinade aister för förbrukningsbehov. Där . . . kan syndikatet endast upprätta periodisk statistik över efterfrågad arbetskraft inom varje trakt och tack vare denna statistik på intelligent sätt leda de arbetssökande samt förekomma tillgång av arbetskraft till lågt pris till följd av arbetslöshets tillströmning till den eller den platsen. Men att göra en motsatt operation, d. v. s. periodiskt minska tillgången på arbetskraft här eller där för att på så sätt driva upp lönen är detsamma förbjudet på grund av förpliktelsen, enligt vilken arbetarna äro de bättre betalda äro skyldiga att anta första arbete som erbjudes dem och ger dem uppehälle».

Arbetsorganisationerna lägga faktiskt sina medlemmar att arbeta enligt den tariff som de fastställt. Att följa tariffen är den organiserades stora praktiska skyldighet. Den organiserade bör icke endast stanna i fabriken den tid som organisationen (syndikatet) fixerat och utta på avlöningsdagen den överenskomna lönen, han bör också neka att göra övertidsarbete å verkstaden eller ta arbete med sig hem, han är också pliktig att anmäla för sin organisation de firmor som betala under tariffen eller de arbetare vilka tilläventyrs förklara sig villiga att arbeta för en lägre lön.

I Sverge stod denna fråga om lika lön på dagordningen i medio av det nya århundradets första decennium i samband med den då livligt pågående diskussionen om bildandet av lokala samorganisationer som en ny organisationsprincip inom den »fackliga» arbetarrörelsen, dryftad redan på landsorganisationens första kongress 1898 samt på de närmast följande kongresserna 1900 och 1903.

Carl Nilsson behandlade den i sin broschyr Lokala samorganisationer, som skrevs på underlag av den diskussion, som hade förekommit på landsorganisationens kongress 1906, i undomsklubbar i Skåne och i Stockholm samt inom vissa avdelningar inom grov- och fabriksarbetarförbundet, särskilt inom avdelningarna i Helsingborg och Jönköping, ävenså inom en del avdelningar av kolgruvarbetarförbundet, exempelvis i Bjuv, och inom svenska skoarbetarförbundet, exempelvis i Helsingborg, i Stockholms skorstensfejeriarbetares fackförening m. fl. organisationer.

Förmannen, arbetarens f. d. kamrat och like, får av sin arbetsgivare en högre lön än sina forna kamrater och inbillar sig därmed att »duglighet och flit varit orsaken till den uppmuntran han röner från arbetsgivarens sida: detsamma tro de med högre löner gynnade arbetarna».

skriver Nilsson i berörda broschyr, som tar särskilt i tu med den då allmänt rådande skrå- och högfärdsandan inom den fackliga arbetarrörelsen. »Detta kan vara fallet», skriver N. vidare, »men oftast få dessa den högre lönen för det arbetsköparen skall kunna betala den stora massan så mycket mindre. Intressena ha splittrats -- de väl avlönade ha naturligtvis ännu sina intressen riktade på högre lön, men de ha därjämte att tillvarataga en mer än vanligt god brödbit och äro därför oftast måttfulla och tillbakadragna, då massan söker genomdriva nya krav. De stå utom dessa och få sin förhöjning ändå, sålunda sväckes organisationens styrka».

Då broschyren numera knappast finns att få, fortsätta vi att citera. »Den lokala samorganisationens värksamhet skall givetvis icke gå ut på att så fort denna organisationsform vunnit tillämpning med ett slag söka åstadkomma lika löner för alla sina medlemmar genom att fordra de bäst avlönades löner reducerade till förman för de övriga. Något sådant är icke möjligt och skulle icke häller gagna rörelsen det minsta. Att åstadkomma absolut lika löner i ett nu under nuvarande förhållanden vore en strid med väderkvarnar. Men samorganisationen bör erkänna arbetets lika värde och rätten till likställighet i levnadsställning och bör därför ägna de sämst lottade arbetarna sin särskilda uppmärksamhet. Och där lönerna på grund av arbetsproduktens beskaffenhet och den konkurrens denna har att kämpa mot på varumarknaden icke låter sig till normal höjd uppbreda, bör samorganisationen söka bereda en del av dessa facks arbetare annan sysselsättning» . . . »Men för att kunna öva effektiv kontroll över arbetsmarknaden och för att så småningom tillvälla sig bestämmanderätten vid arbetskraftens prissättning böra arbetarna sträva att genom sina organisationer så småningom komma i besittning av all arbetsförmedling».

En sådan arbetsförmedling har S. A. C. infört genom det s. k. registret (som sammanfaller med den statistik, varom Pelloutier här ovan talar). Det tjänar icke blott som arbetsförmedling utan ersätter, om rapporterna från lokalorganisationerna ingå punktligt, även »fullständigt prislistor» (Se S. A. C:s handbok, s. 45, 53 m. fl. sidor).

»I den mån organisationen vinner mark och ett intimare samarbete upprättas mellan de olika arbetsgrupperna anser jag», säger Nilsson, »att organisationerna skola lyckas skaffa sig medinflytande och slutligen fullständigt herravälde över arbetsmarknaden. Redan nu finnas ju en del fackföreningar, som upprättat arbetsavtal, vilka bestämma att arbetsgivaren icke får använda annat än organiserad arbetskraft».

Löneförhöjningarna böra alltid ställas i samband med livsmedels- och bostadspriserna. Som Nilsson säger: »Arbetarna vinna intet med lönernas förhöjning, så länge de icke ha något att säga till om vid livsförnödenheternas prissättning».

Några exempel: Om byggnadsarbetarna, som bygga bostäder, av vilka arbetarbostäder äro de övervägande till antalet, erhålla en löneförhöjning om 10 %, stiga hyrorna ögonblickligen med minst 10 %, vilket har till följd 10 % dyrare hyror. Men då hyran förut lämnade husegaren en vinst av, vi kunna säga 20 %, så följer av förhöjningen att han erhåller 22 — och detta är icke endast fallet med de nyuppförda husen, ty övriga husvärdar, som längta efter en möjlighet att dra största profit på sina kaserner, höja omedelbart hyrorna för sina hyresgäster. Så tjäna tomt- och husjobbarna pengar och bli rika kartlar endast genom att passa på möjligheten; egendomarna stiga oerhört i pris — byggnadsarbetarna vunno högre löner men alla arbetare fingo högre hyror. — Om skrädderiarbetaren höjer sin lön med 1 krona för ett plagg, höjer

mästaren priset för kunden med 1: 50. Kunden är allmänheten och arbetaren i synnerhet. Mästaren har förut profit, nu är den 50 öre högre. — Om bageriarbetaren höjer sin lön med 10 %, så att bågarmästarens hela utgiftssumma höjes med 1 %, då höjes brödets pris med 2. Allmänheten får betala det.

Konkurrensen mellan arbetarna om sin arbetskraft bör även upphöra eller åtminstone reduceras till ett minimum. Nilsson uttalar även härom många anmärkningsvärda goda saker. Den gagnar arbetsgivaren lika mycket som den skadar arbetaren själv. Allt vad arbetarna erhålla som lön återuppsuges av kapitalet. Detta förhållande är mera allmänt i vår tid än det någonsin varit, vilket bäst bevisas därav att icke ens de bäst avlönade arbetarna förmå lägga något undan av arbetslönen. Och då det så är ett faktum att arbetslönen varierar med över 100 % för manliga (organiserade) arbetare och för kvinnliga med 6 à 800 %, då måste man förstå, i vilken situation de sämst lottade befinna sig. Da den bäst avlönade, vi kunna säga den med 30 kronors arbetslön pr vecka, behöver vad han som lön erhåller för sin existens, är det givet att arbetaren med 15 kronor i veckan lider brist på det nödvändigaste; och så våra arbeterskor, sömmerskor, modister och fabriksflickor, vilkas löner ofta stå så lågt att det icke kan bli tal om lön för arbete — de försjunka i kronisk nöd, om de skola leva av sitt arbete.

»Arbetarna ha medelst organisationen begränsat konkurrensen, men denna begränsning», erinrar Nilsson, inskränkes blott till den speciella arbetsgruppen. Och då nu kapitalets kretslopp är sådant att lönernas höjd inom det ena facket måste återvärka på de övriga, blir den begränsning som försiggår inom de olika arbetsgrupperna efter vars och ens speciella önskingar och möjligheter liktydigt med en konkurrens mellan dessa.

Fackorganisationerna ha således endast ersatt den individuella konkurrensen med den *organiserade*, alldeles som kapitalet håller på att ordna det för sig. Och detta kan icke kallas att upphäva konkurrensen.

Syndikalisterna i Sverige och övriga Skandinavien ha intagit en bestämd avvisande ställning till lönetariffer, grundade på fleråriga kollektivavtal, men i stället upptagit som sin princip tariffenligt »godkända villkor», d. v. s. överenskommelser på obestämd tid mellan arbetarna och arbetsgivarna, betingade av arbetsmarknadens ögonblicksbehov.

I det uttalande, som S. A. C. å sin kongress 1916 antog angående organisationens taktik, betonas i detsamma tredje punkt att olika lönegrader värka upplösande på arbetarsolidariteten. Genom att uppta statistik över löneförhållandena och övriga arbetsvillkor, som registreras i likhet med vad som eger rum bland anläggningsarbetarna, skaffas betingelser för en utjämning och strävan till jämlikhet. (Kongressförh. 1916, s. 43). Man jämför f. ö. vad som säges om avtal i S. A. C:s handbok, sidorna 74 och 75.

»Varför skola vi ligga och slåss med den icke-facklärd, när han tränger in i vårt arbete?» frågar oppositionen inom de danska smedernas och maskinarbetarnas förbund i en gratisbroschyr, som det utgav 1917 strax före förbundets kongress. »Utvecklingen för med sig förr eller senare att industrin tar den arbetskraft den har användning för antingen den är facklärd eller icke facklärd, man eller kvinna. Varför skola vi finna oss uti att en icke-facklärd eller en kvinna upptar vårt arbete för en lägre betalning. Låt oss icke ligga och slåss inbördes utan låt oss i gemenskap bekämpa kapitalet i stället för att som nu gagna dess utplundring. Därför är kravet:

ett förbund för alla industrins arbetare och *en lön.*»

Som en övergångsform har nämnts kortvariga och enkla avtal. Även om de vore att föredra framför de nuvarande tre- eller femåriga skriftliga avtalen, har man likväl ifrågasatt huruvida inte detta skulle kosta lika mycken kamp som om man strax krävde det som man förr eller senare ändock kommer till, nämligen upphävandet av allt det som binder organisationens handlingsfrihet. Alla avtal äro icke förkastliga, syndikalisten vill även ha överenskommelser till stånd som trygga ingångna överenskommelser. Men det ligger i organisationens intresse att de band lösas som i de nu praktiserade långvariga kollektivavtalen binda dess rörelsefrihet. Och då anmäler sig, såsom en liten dansk skrift, utgiven på Odense syndikalistiska diskussionsklubbs förlag 1914 säger, »de godkända arbetsvilkoren som den naturliga formen».*

Lokalorganisationen dikterar bestämda krav om arbetstid, lön, overtidsarbete (när det icke kan undvikas), ersättning vid sjukdoms- eller olycksfall och förelägger dem arbetsgivaren. Godkännas de krav som ställts, råda de godkända arbetsvilkoren men blott så länge bägge parterna därmed äro tillfreds.

Detta skall, menar åberopade danska broschyr, driva arbetarna till deras lokalorganisation, öka förståelsen för föreningslivet och skapa kampmod och arbetslust. De lära sig förstå att lokalorganisationen är deras enda värn mot arbetsköparklassen. Största fördelen ligger dock däri att tillfället står öppet att när man finner för gott inleda nya löneaktioner, enär man i dessa avtal ej fastslagit någon bestämd giltighetstid för avtalet, och däri-

* Hvad ethvert medlem af Dansk smede- og maskinarbejderforbund bør vide. Hvad skal vi kræve paa kongressen 1917? Köpenhamn 1917, s. 9—10.

** Syndikalismens A. B. C. Odense, Syndikalistisk Diskussionsklubs Förlag, 1914.

genom undgår man även att bli avtalsbrytare, vartill kollektivavtalen lätt tvinga på grund av deras långvarighet och under tiden uppkomma anledningar till nya konflikter.

En fara ligger alltid i att arbetsköparna vid en lönekamp under »dåliga» tider kunna få sig anledning att slå ned lönerna. Men det göra de när hälst tillfället är gynnsamt alla avtal till trots, säger den danske broschyrförf. Det är bara arbetarnas organisation, som håller dem tillbaka. Men denna försvagas genom den slapphet som de bindande avtalen åstadkomma. Under ett mer direkt avtalsförhållande skola arbetarna hålla sin organisation i ett långt kampdugligare skick. Sa den faran bleve mindre under de godkända arbetsvillkoren än under de nuvarande förhållandena. Men även om denna invändning har fog för sig, så äro fördelarna så mycket större att de uppväga de möjliga betänkligheterna.

En annan invändning, som plägar göras mot tariffenligt godkända villkor, är att detta friare förhållande skulle skapa en »evig oro», som till sist komme att värka tröttande på arbetarna. Denna farhåga är ogrundad. Ty, resonnera de danska syndikalisterna, med det växande intresset för syndikalistisk organisation skall denna bättre än nu vara i stånd att parera angreppen. Arbetsköparna skulle f. ö. komma att ligga i ständigt kiv med en stark, utvecklade och kampduglig organisation, som icke ville löna sig. Å andra sidan ha de organiserade själva då anledning att genom sin organisation bestämma när det skall gripas till aktion. De vilka med något fog kunna motsätta sig en dylik anordning äro arbetsköparna. Men det vore ett skäl mer för arbetarna att intressera sig för spörsmålet: att söka få genomfört en mer modern taktik och såmedelst göra den syndikalistiska organisationen till en verklig kamporganisation icke endast till namnet men även i dess praktiska värksamhet.

Gentemot de av den gamla fackföreningsrörelsen gillade civilrättsliga kollektivavtalen göra utgivarna av »Syndikalismens A. B. C.» flera andra anmärkningar av värde.

Arbetsköparna vilja ha så långa tariffperioder som möjligt, ty därigenom försäkra de sig om den »arbetsro» de längta efter, ron till att utnyttja arbetarklassen. De räkna även med en annan omständighet, nämligen att priserna på alla livsmedel stiga i vår tid med ett långt raskare tempo än förr. När avtalet ingås, lägges mäst vikt på de då gällande pris. I en del tariffier intas visserligen bestämmelser om en glidande löneskala. Men ej håller den står i förhållande till den stigning som eger rum på alla levnadsförnödenheter. Vi se därför ofta att lönerna sjunka relativt under en tariffperiod. Det är då ingenting att förvåna sig över att arbetsköparna äro intresserade av långa avtal.

Härtill kommer de långa avtalens sövande inflytande på medlemmarna. Det har ofta framhallits att tariffperioderna skulle vara en arbets- men ingen viloperiod. Att det borde vara så, därom kunna vi alla vara eniga. Men vad säger erfarenheten oss? Jo, att så snart ett avtal är avslutat och undertecknat i bindande former, avtar intresset för fackföreningsarbetet. Största delen blir borta från mötena och många låta stryka sig som medlemmar. Detta försvagar naturligtvis organisationens kraft och ger motståndarna ett lättvunnet spel. Arbetarnas enda garanti ligger dock i deras organisation. Att utveckla och göra den allt starkare är därför sammanslutningens viktigaste uppgift.

Vid lönekonflikter och tariffrevisioner har man tillfälle att se vilket levande intresse som då lägges i dagen. Nya medlemmar strömma in i föreningarna. Mötena äro fulltaliga, det råder liv och begeistring och visas kampmod och offervilja, icke endast bland medlemmarna men även av utomstående, som därav beröras. Arbetaren

lägger vid sådana tillfällen i dagen sina bästa och mäst berömliga egenskaper, egenskaper som man också borde söka locka fram på andra tider.

Förpliktelsen att icke taga arbete pr styck och utom värkstaden.

Med arbete pr styck eller på ackord förstår man ett arbetssystem, enligt vilket det betalas pr vikt, mått eller antal produkter till skillnad från arbete pr dag, vecka eller timme, som betalas efter bestämd taxa oavsett vikten, måttet eller arbetsmängden, som arbetaren frambrakt. Ackords- eller styckearbetaren får en lön som icke är fixerad, som är större i den mån han producerar mer.

Alla fackföreningskongresser och fackföreningsstadgar ha i allmänhet förbjudit detta slag av arbete, vars förnämsta olägenhet är arbetarnas konkurrens med varandra, ställande arbetarna av olika specialitet mot varandra, den ena gruppen mot den andra; det är endast fråga om att arbeta, att förtjäna det mästa möjliga utan tanke på de arbetslösa, vilkas antal växer med maskinväsendet, »maskinismen». Korporationen, avdelningen eller förbundet eller deras representanter träda emellan för att reglera produktionen till frömma för det kollektiva intresset. »Genom att åstadkomma en osund tävlan, stärker man värkmästarens, direktörens eller arbetsgivarens herravälde i fabriken eller på värkstaden och förkväver all skymt av revolt», skrev för några år sedan en fransk syndikalist, i. sekreteraren i mekanikernas förbund. Odense syndikalistiska diskussionsklubb uttalar sig i sin broschyr för såväl ackordssystemets afskaffande som bekämpande av övertidsarbetet.

Vid S. A. C:s kongress 1912 diskuterades likaledes ackordssystemet men fick diskussionen utgöra svar på frågan.

Frågan ansågs för tidigt väckt. I en del fall kunde ackord vara bra att ha, i andra vara skadlig. Av de i debatten deltagande sju talarna voro fyra systemets bestämda motståndare. »Med ackordsystemet hjälpa vi arbetsgivarna, men störta kamrater i arbetslöshet... arbetslösheten frodas genom ackordsystemet, genom detta system utsugas och utsläpas arbetarna, även samhörighetskänslan förstöres». — Anläggningsarbetarnas första konferens 1913 i Gävle uttalade sig för undvikande »i största möjliga mån» av allt kontrakts- och ackords- och entreprenadarbete samt detsamma ersättande med timpänningsarbete, ävensom för motarbetande av övertidsarbete. (Se Protokoll förda vid konferenser med ombud från Lokala samorganisationer inom S. A. C., Malmö 1915, s. 7.)

Bland alla arbetare i Danmark äro smederna det fack som har mest övertidsarbete. Förutnämnda syndikalistiskt sinnade opposition inom danska smides- och maskin-arbetareförbundet sökte därför å förbundets kongress 1917 genomdriva sin fordran på avskaffande av övertidsarbete inom sin industri utan att lyckas. Förbundets avdelning I hade förut å sin generalförsamling i april beslutat upphöra med allt övertidsarbete undantagandes för reparationer. Styrelsen nekade först ställa sig beslutet till efterrättelse men föll sedan undan. (Anf. skrift Hvad skal vi kræve paa kongressen 1917?)

Bland andra olägenheter som äro förbundna med denna arbetsmetod anför organisationerna att den undergräver arbetarnas hälsa, förorsakar i längden nedgång i lönen samt föranleder bedrägliga förfaranden. Genom att endast tänka på att producera glömmar arbetaren sin egen-skap av människa. Hemkommen till sig är han för trött att läsa, att tillfredsställa ett andligt intellektuellt behov; och dagen efter, offer för en fysiologisk tomhet, är han tvungen att ha en moroseup, vars välgörande värd-

ningar skola uppehållas, under dagen underhjälp av arbetsgivarens kontroll över honom. Arbetet pr styck nedbringas lönen genom konkurrensen arbetarna emellan, reduceras den hastigt under perioder av goda konjunkturer.

Förpliktelsen att icke utföra arbete utom värkstaden finns vanligen icke stipulerad i några stadgar men står i överensstämmelse med fackföreningsstadgarna i allmänhet taget. Avsikten därmed är att ge ökad kraft åt fordran på arbetstidens inskränkning till gagn för egen förkovran på fritiden.

Man förstår att arbetare, som haft en arbetsdag på 8 eller 9 timmar med en lön motsvarande 9 eller 10 timmar under en föregående tid, icke göra sig till godo den fritid som sålunda förvärvats, ifall de använda den av dem disponerade tiden med att konkurrera med sina kamrater utan sysselsättning.

Arbetet utgör en samfällid helhet för alla arbetare. Om det vore envar tillåtet att fritt begagna sig därav, skulle arbetarsolidariteten bli lidande därpå, till förfång för de arbetslösa, som aldrig felas i något yrke. En del franska syndikat ha för den skull inryckt i sina stadgar ett bestämt förbud däremot, lydande exempelvis sålunda: »det är uttryckligen förbjudet för alla organiserade att medta arbete utom värkstaden» — »Varje organiserad förbinder sig att icke medföra arbete om aftonen, då det finns arbetare utan arbete på syndikatets anteckningslista.»

Inom vissa fack, såsom måleriarbetarfacket, tapetserar-facket m. fl. fack, förekommer det icke så sällan hos oss att de utföra arbete såsom s. k. självförsörjare på fritid eller då de gå utan arbete — målaryrket är som bekant ett säsongarbete, då flertalet av yrkets arbetare går utan arbete under vintermånaderna. (Se »Trettio år av Stockholms måleriarbetares fackförenings historia 1884—1914

Utarbetad av G. Henriksson-Holmberg, Stockholm 1914, s. 10.) Men som »kvällsarbete» plägar en del yrkesarbetare av nämnda och andra professioner utföra hemarbete. Det är mot dylikt hemarbete som syndikalismen vänder sig.

Skyldighet att uppträda värdigt.

Genom att lämna at de organiserade den största frihet att uttala sina meningar har fack- eller lokal föreningen givit uttryck för en kollektiv disciplin eller manstukt, den man kunde kalla den syndikalistiska medborgarplikten: de organiserades förpliktelse att iaktta värdighet gent emot sig själva, gentemot sina kamrater, gentemot sin organisation.

Grundstadgarna för de svenska lokala samorganisationerna innehålla en så lydande bestämmelse: »inträdes-sökande, som misstänkes för föregående ej utklarat förkastligt eller brottsligt uppträdande mot arbetarklassen, kan ej vinna inträde förrän rätta förhållandet vederbörligen genom L. S. (eller sektion) styrelsens försorg blivit klarlagt, och de bestämmelser, som L. S. (eller sektion) av denna utredning kan komma att fatta, lända till efterrättelse».

I Frankrike har ifrågavarande förpliktelse avfattats på olika sätt i respektive fackföreningars stadgar: »medlem, som i tal eller handling kränkande åsidosätter syndikatets intressen, kan uteslutas» — »envar medlem, hvilken gör sig skyldig till sådan handling som kan vara skadlig eller kränkande för syndikatets eller förbundets intressen, vare förfallen till uteslutning,» — »polemik mellan federerade är förbjudet» — »medlemmar, vilka kränkande åsidosätta aktningen mot styrelsens medlemmar eller enskild bland dem, uteslutas efter prövning» — »envar medlem av föreningen, överbevisad om klandersjuka mot en annan

medlem och detta utom föreningen, skall först offentligt tillrättavisas och sedan utstötas, ifall det upprepas».

Dessa citat ådagalägga tillfyllest huru den, som bryter mot denna förpliktelse, betraktas icke endast såsom den som våldfört sig på disciplinen men även brustit i egen värdighet.

En av de mest begagnade termerna i den syndikalistiska polemiken är »klassmedveten». I de häftiga ordstriderna röjer den känslan för solidaritet, nitet för jämlikhet, vilka äro djupt inristade i de organiserades hjärta. Ett annat ord, som flitigt användes, är hövlighet. Det finns vidare strejker så att säga »av värdighet», då det är fråga om att försvara en kamrat, en isolerad grupp av kamrater, orättvist beskyllda eller slagna, de s. k. personstriderna. S. A. C. är så gott som den enda arbetarorganisation i vårt land som för dylika strider, varöver den kan »känna sig stolt». (Se S. A. C.'s handbok, s. 89.)

Med en sällspord energi kräva de organiserade full respekt för personen, betraktad som moralisk individ, som arbetare och som medlem. Proudhon, vilken har skrivit glödande, nästan mystiska sidor om respekten för mänsklig värdighet, för honom principen för all rättvisa och all moral, har sagt, att i alla sina handlingar, som åsyfta kollektivintressena, känna de organiserade sig på en gång som personlighet och som kollektivum.

De organiserade låta emellertid icke individen uppsugas av gruppen. Inom föreningen är likväl respekten för föreningen och respekten för envar av medlemmarna ett och detsamma. Den respekt, som kräves för meningarna och varje medlems värdighet inom föreningen, är blott en klausul i den ingångna överenskommelsen om solidaritet. Hur ofta uppmanas icke exempelvis i de annonserade blockadmeddelandena »envar om sin heder mån arbetare att icke ta någon som helst befattning med det

eller det blockerade arbetet, söka eller ta anställning hos den eller den firman.

Nyktert uppträdande räknas bland ingredienserna i en organiserads värdighet. Liksom i Sverige egnas nykterhetsfrågan även i Frankrike största uppmärksamhet. Till bekämpandet av »den förfärliga nedsättning av fysisk och moralisk energi», av »individens försvagande» har en anseelig grupp av organiserade franska arbetare stiftat en »antialkoholisk arbetarassociation». Det s. k. sanitetsförbundet uppmanade vid sin kongress 1911 »militanterna att bojkotta alkoholen». Franska landsorganisationens organ Folkets Röst såväl som alla förbundsstiftningar ha egnat frågan en mängd artiklar. Några fackföreningsstadgar ha infört särskilt straff. C. G. T.'s kongress i Havre 1912 uppmanade arbetarna att avhålla sig från spritdrycker.

Svenska S. A. C. gjorde desslikes på sin senaste kongress 1916 ett uttalande i samma riktning. »Ehuru kongressen för sin del anser att en nykter arbetarklass har större förutsättningar att befrämja arbetarklassens intressen anser den sig dock icke kunna pålägga S. A. C.'s medlemmar några absoluta förpliktelser häruti» (protokollet, s. 27). Ett uttalande ytterligare understruket i centralorganisationens handbok, där (sidan 13) den syndikalistiska agitatorn ålägges ett nyktert uppträdande. »Storheten i den sak han representerar, den idé han skall söka göra arbetarna förtrogna med, bör finna sin motsvarighet i ett värdigt uppträdande».*

* I Svenska grov- och fabriksarbetareförbundets förbunds- och avdelningsstadgar intogs enligt beslut af dess kongress 1906 (se protokollet, s. 109) ett så lydande moment: »medlem, som uppträder berusad under pågående sträjk eller lockout och därigenom bevisligen skadar rörelsen, förlorar sin rätt till understöd under en tid som av avdelningen och i förhållande till medlemmen».

Liksom i nykterhetsfrågan intar den franska syndikalisterna en bestämd ståndpunkt till pornografien, d. v. s. det oanständiga framställningssättet i bild och skrift. Teaterförbundet förde 1910 en kampanj mot teatralisk oanständighet. Syndikaten kräva även fritid för att kunna komma i åtnjutande av »den rika skatt av vetenskap, litteratur och konst som våra förfäder samlat», såsom orden falla i den rapport angående lärlingsfrågan som avlämnades vid byggnadsförbundets 4:de kongress 1912.

I den äldre fackföreningsrörelsen var det rätt vanligt att i föreningsstadgarna föreskriva »gott arbete» till arbetsgivarnas förmån. I dag ålägges plikten att utföra gott arbete i konsumentens intresse.

Bakunins biograf, Nettlau, en känd anarkistisk teoretiker, har föreslagit arbetarna att av respekten mot sig själva och solidariteten bojkotta i det allmännas intresse allt arbete som skadar dess kvalitet. Murarna borde sålunda vägra att reparera osunda kyffan, där de olyckliga varelserna packa hop sig i en ryslig blandning om varandra i strid mot alla hälsovårdens och moralens lagar; hamnarbetaren bör vägra att lossa sjöskadade livsförnödenheter; handelsbiträdet bör vägra att »bättra upp» dåliga varor för att få dem sålda. Propagandan för sabotage är, varom man kan förvissa sig genom att läsa broschyrer, vilka sysselsätta sig därmed, till stor del en reaktion mot bedrägliga förfaranden, som arbetarna tvingas utföra till båtнад för föga nogräknade arbetsgivare. Sabotagen är förklarligt som värn mot repressalier; den är även ofta ett uttryck för en starkt märkbar känsla av kränkt yrkesmoral. Världigheten hos arbetaren är från teknisk synpunkt ett bejakande av hans världighet som producent och i detta bejakande finns redan en första yttring av förpliktelse som är icke utan moraliskt värde.

Syndikalismen kastar över bord gamla auktoriteter som

gud, fädernesland, egendom, skapande en ny moral, arbetets moral. Hos dessa nihilister av de gamla traditionella moraliska idéerna; hos dessa människor, vilka förklara sig vara »passionerade vänner av självkultur», såsom Pelloutier uttrycker sig, finns ingenting av den »amoralism», d. v. s. indifferent moral, som förkunnas t. ex. av Stirner. Organisationen är för nödvändig i den ekonomiska kampen för att något av »den endes» individualism skall kunna göra sig gällande i vare sig teoretisk eller praktisk moral. Syndikalismen ger, såsom de danska författarna av »Syndikalismens A. B. C.» även säga, massorna idealer att tro på, vilka värka förädlande på dem genom att framkalla deras bästa sidor. Man må ej håller glömma det ideella moment, som syndikalismen för in i arbetarrörelsen». Medan den borgerliga nationalökonomi huvudsakligen talar om »två händer», lär syndikalismen att man är vad ens yrke gör en till; det finns en kärlek till och ett uppgående i arbetet som icke kan värdesättas nog högt: man icke blott lever av sitt arbete, man lever i sitt arbete. Envar skall göra sig skicklig i sitt arbete till gagn för andra . . . Det lider intet tvivel om att arbetslusten växer ju mer det blir plats för personligheten i arbetet. Och detta mena vi syndikalister: kan uppnås genom att göra arbetarna till herrar i syndikaten».*

Förpliktelse att "syndikalisera" yrket rörande uppgörelser.

Alla en lokalorganisations regler tendera att göra de organiserade solidariska med varandra. Principiellt kunna de organiserade icke bojkotta fabriken utan att ha meddelat sig med sin lokalorganisation för erhållande av dess

* Syndikalismens A. B. C., 1914, s. 44.

samtycke, emedan saken angår hela gruppen, kanske en storsträjk, i vart fall pänningmedel till arbetslösas understöd.

Det är (i Frankrike) tillåtet för en arbetare, som varit utsatt för en skymflig oförrätt från arbetsgivarens eller värmästarens sida eller som utan vidare fått sin lön sänkt under den för syndikatet gällande minimilönen, att omedelbart lämna väerkstaden. Godkännas efter en undersökning motiven, mister han icke sin rätt till understöd. Det är ett fall av sträjk, benämnd »grève de dignité», d. v. s. en sträjk på grund av en hederssak.

Det är emedan de äro solidariska och skyldiga att hjälpa varandra ömsesidigt som de organiserade arbetarna ålägga varandra att icke inlåta sig i några svårigheter utan gemensam överläggning. Lokalorganisationen förintade sig själv, om den tolererade en isolerad, individuell aktion i strid mot sammanhållningen. Allt individuellt initiativ rörande organisationen är hart när ett våldförande på medassocierades frihet, följaktligen av solidariteten, emedan det kan ha till följd att arbetsvillkor ändras, förut godkända av var och en efter gemensam överläggning.

I princip böra tvister mellan organiserade (eller organisationer) angående yrkes- eller förvaltningsanläggigheter underkastas lokalorganisationens skiljedom. I den svenska fackföreningsrörelsen har dylik skiljedomstol inom organisationerna benämnts kompromissnämnd. (Jfr. Protokoll förda vid Svenska Grov- och fabriksarbetareförbundets nionde ordinarie kongress i Stockholm den 10-16 sept. 1906, s. 143.)

En organiserad, som uppfyllt en syndikalistisk förpliktelse, av strafflagen stämplad som en förbrytelse, vägrar att erkänna sig individuellt ansvarig utan att förneka dess utförande. Han förklarar, att han endast har varit organisationens verktygskraft. I konsekvens därtill är

det högst orättvist att skilja honom från sina kamrater. Enligt den organiserade finns det icke individuell ansvarighet, då det är fråga om handlingar, som ett gemensamt, kollektivt rådslag beslutat skola utföras: allt i lokalorganisationen varande gemensamt, följaktligen även det gemensamma intresset som är föreningens grundval, kan en medlem aldrig isoleras från denna kollektivitet, åtminstone såvitt kollektivitetens fattat ett beslut. Alla medlemmar äro delaktiga i detta beslut ur det samfälliga intressets synpunkt. Alla förklara sig ansvariga utan att man lagligen kan göra ett val bland dem.

Ett exempel bland hundrade. 1911 utgav en syndikalistisk ungdomsförening i ett av Frankrikes arrondissement en antimilitaristisk tidning, betitlad L'Abattoir (Slaktarhuset). Dess redaktion åtalades. Seines syndikalistiska ungdomsförening, som hade tagit del i tillkännagivandet om dess utgivande, fordrade att bli dömd till samma straff. Den skrev till instruktionsdomaren ett brev, bakom vars propagandasyfte tydligt framträder berörda känsla av solidaritet.

Organiserades förhållande till oorganiserade.

Kamratskapets mellan organiserade strängt praktiserade förpliktelse har som tillsats en moralisk plikt att råda och hjälpa icke organiserade. Någon gång intagen i stadgarna, är denna regel merändels grundad på sedvänja eller hävd.

Till den inre manstukten, manstukten inom föreningen, hör en manstukt utåt. Under oro att upplösas äro föreningarna tvungna att vara »polis» utom sina egna gränser till sammanhållningens fromma.

Bland de icke organiserade finns det olika kategorier. De icke organiserade äro icke alla att betrakta som lika

brottsliga, brottsliga emedan de icke följa det största av alla arbetaresolidaritetens bud: att organisera sig. Många bland dem äro självständiga naturer, t. o. m. stridslystna, vilka, ehuru vägrande att organisera sig vare sig av moraliska eller filosofiska skäl, icke desto mindre uppfylla alla solidaritetens bud. Dessa föra krig mot arbetsgivaren liksom de organiserade, förena sig med dem vid sträjk, neka att arbeta under en viss lön. Anarkisterna kunna betraktas som typ för detta slag av icke organiserade. De förklarades hederliga på den tid då de ansågo syndikalistisk sammanslutning som ett brott mot den individuella friheten.

Allians mellan organiserade och oorganiserade anses tillåtet vid sträjk. Då de oorganiserade göra sin plikt, d. v. s. vägra att arbeta under de gamla villkoren och strida för ernående av samma tariff, uppföra de sig i det stora hela nästan som organiserade. Därav plikten att understödja dem. Det är också nödvändigt, ett väl förstått intresse. På en verkstad eller fabrik, varest sträjk beslutats, finns det, säg 50 organiserade och 50 oorganiserade kamrater. På det att sträjken skall vinnas, måste man ingå förbund. De icke organiserade förstå i själva verket icke sin verkliga plikt, men de organiserade kunna icke neka dem den hjälp, som de behöva. Träffande uttalas denna sanning i S. A. C:s handbok (s. 95): »den oorganiserade känner aldrig samhörigheten med kamraterna så intensivt som den organiserade, liksom han håller aldrig betraktar en organisations beslut bindande på samma sätt som den organiserade. Organisationen är för honom något främmande . . . Även om han haft tillfälle att med sin röst öva inflytande på fattat beslut, ser han icke i organisationen den avgörande».

Rävarna, skubbarna, rackarna äro en utskämd kategori av icke organiserade, i ty att det är dessa som inta

kamraternas plats vid en sträjk. De äro icke blott de likgiltiga i egentlig mening utan de verkliga förrädarna, de avfallna från arbetaresolidaritetens plikt. Ordet förrädare, som är det gängse ordet, varmed man brännmärker dem, är rakt motsatt den innerliga känsla, som konstituerar de organiserade arbetarna som en klass för sig i överensstämmelse med deras moralitet.

I Amerika kallas »räven» råtta (rat) eller skabbdjur (scab), i England svartben (blackleg), får (sheep) eller skojare (knobstick). Vårt svenska räv är det franska renard, i Frankrike kallas »rävarna» även sarrazins, svartskinn (?) och mackabéer (macchabées), alla dessa ord äro fyllda av djupaste förakt.

Harmfylld är den protest, som står att läsa i Syndikalisten för den 2 nov. förra året (1918), mot en »avbön» av en »brytare», som en L. S. beviljat men en annan L. S. vägrat att godkänna. »Den brytare, som här fått avbön, är så gemen och fräck, så inte ens en hund vill vara kamrat med honom, mycket mindre stå i samma organisation som han . . . Han var ej blott brytare, utan var det denne, som lurade de andra fem att bli det. Det var ej av nöd, ty alla hade gott ställt. Nej, han fick löfte om att bli bas, och det var nog. Då striden bröt ut, hade vi stora utsikter till en snar lösning, ty dammar och bryggor höllo på att rasa; och det fick icke ske, ty då stoppades hela trafiken för järnverket. Det var detta arbete som skurkarna utförde. Att striden blev längre härigenom är självklart. Men ej nog härmed. Den fräckhet, varmed de uppträdde, har ej sitt motstycke. Avesta L. S. har dömt dessa hundar, och de komma aldrig att få den förlåtelse de lura på, ty de kunna ej göra någon handling, som uppväger deras brott, och till dess äro vi mot all avbön . . . Vi ha ingen plats för dem i våra organisationer. På avskrädeshögen är deras rätta plats . . .»

I Frankrike gör man, som väl även i Sverige, noga skillnad på »rävar» och oorganiserade. »De icke organiserade äro», yttrade en talare på en fransk arbetarkongress 1901, »olyckliga arbetare, emedan de äro omedvetna om organisationens betydelse. Man bör icke fälla modet att söka omvända dem. Men les sarrazins (de som inta de sträjkandes plats, sträjkbrytarna) äro renegater, som förstöra de organiserades arbete, det är av vikt att icke sammanblanda dem».

Svenska S. A. C:s ställning till förräderiet inom arbetarvärlden är klart angiven genom dess uttalande å 1916 års kongress att L. S. böra »med eftertryck bekämpa förräderi, dock i varje särskilt fall efter grundade motiv och andra skäl själva bevilja eller avslå medlemskap».

Politisk neutralitet.

Den bland arbetarna rådande likgiltigheten för politiken är icke någon vår tids företeelse. I ett så politiskt och parlamentariskt utvecklat land som Frankrike är den politiska indifferentismen nästan lika gammal som den fackliga organisationen, vars början går tillbaka till slutet av andra kättsardömet (1852—1870). Närmare bestämt kan den politiska neutraliteten som en förpliktelse för den syndikalistiskt organiserade arbetarvärlden återföras, liksom de flesta syndikalistiska principerna till första Arbetarinternationalen, vars franska stiftare voro motståndare till den politiska aktionen inom de professionella sammanslutningarna.

Länge blott en bisak, en tillfällig och underordnad sak, har den politiska neutraliteten genom den syndikalistiska värksamheten tagit fast form som en stadgeenlig förpliktelse. Enligt franska landsorganisationens normalstadgar för de till C. G. T. anslutna syndikaten är den

imperativt salunda formulerad: »syndikatet förbjuder all politisk diskussion i sina församlingar, i överensstämmelse härmed är syndikatet icke medlem av någon politisk organisation, men står det envar fritt att individuellt göra som han för bäst finner». I enlighet med sina egna stadgar »sammansluter C. G. T., utan att taga parti för någon politisk skola, alla arbetare som målmedvetet kämpa för lönesystemets och arbetsgivaredömetts avskaffande och ingen får använda sig av sin titel som medlem av landsorganisationen eller som funktionär inom densamma i politiskt valsyfte av vad art det vara må». I fråga om centralkommitténs åligganden heter det i en densamma rörande paragraf att »då de grupper, vilka bilda landsorganisationen, böra hålla sig utanför alla politiska skolor, kunna de av centralkommittén anordnade diskussionerna, föreläsningarna och föredragen endast omfatta ekonomiska, syndikalistiskt bildande och vetenskapliga ämnen».

Förbunden och arbetsbörserna upprepa i sina stadgar samma regel utan någon väsentlig skillnad i uttrycket, om deras tillägg av ett förbud även för religiös propaganda frånräknas. Metallarbetarförbundets motsvarande punkt lyder: »förbundet bör absolut förbli på ekonomisk botten, all politisk eller religiös diskussion är absolut förbjudet inom förbunds-kommittén... Förbundsstyrelsen kan endast representeras på kongresser, vilka stå utanför varje politisk sammanslutning». Keramikförbundets stadgar föreskriva: »från förbundet uteslutes alla politiska och religiösa spörsmål». — Bokindustriarbetareförbundets: »centralkommittén kan endast representeras på kongresser som stå utanför varje politisk sammanslutning». — Skogsarbetareförbundets: »förbundet må endast sysselsätta sig med ekonomiska frågor». Arbetsbörsförbundets 8:e kongress i Paris 1900 gjorde ett uttalande så lydande: »I betraktande av att arbetsbörsförbundets indragande i

detsamma ovidkommande politiska ting skulle giva anledning till tvedräkt och säkerligen avleda de syndikalistiska organisationerna från det enda mål som de böra eftersträva: arbetarnas frigörelse genom arbetarna själva, beslutar kongressen att arbetsbörsförbundet under inga omständigheter må ansluta sig till någon politisk sammanlutning».

Ta vi så kännedom om vad som härom stadgats av den syndikalistiska organisationen i Sverige, så ställer enligt lokala samorganisationernas grundstadgar »samorganisationen sig som sådan utanför alla politiska partier, enär partipolitiken utövar ett splittrande och därför fördärligt inflytande på arbetarnas organisationssträvan och verkliga kamp». S. A. C. har godtagit som sin principförklaring den första och hittills enda hållna internationella syndikalistkongress' uttalande, där det fastslås att de internationella syndikalistiska organisationerna blott kunna lyckas i sina strävanden, »när de upphöra att vara splittrade genom politiska och religiösa åskådningar», vidare understruket i S. A. C.:s handbok, varest deltagandet i det parlamentariska arbetet förklaras vara en medlemmarnas privatsak. I sin ekonomiska kamporganisation ega arbetarna »den enda verkliga makten, varmed i. o. m. parlamentet kan betvingas». (s. 6-7).

De franska såväl som de svenska organisationerna ställa sig sålunda utanför den aktiva partipolitiken, den borgerliga likaväl som den socialistiska, enkannerligen valagitationen. Oberoende av socialistpartiet söka de syndikalistiska lokalorganisationerna såsom självständiga organ för den professionella kampen att bilda en enhet för sig genom centralorganisationen, ävensom att formulera sin egen lära eller doktrin, syndikalismen. Om de som organiserade syndikalister avstå från att delta i regeringsbestyr och lagstiftningsarbetet vare sig som riks-

dagsmän eller som ministrar, avvisa arbetarna dock icke all aktion av social och ekonomisk natur. Avstå de från den allmänna rösträtten, uppställa de en plikt lika bjudande, nämligen att arbeta för förbättrandet av arbetsvillkoren och lönesystemets avskaffande. Då de uppmana sina kamrater, som ingå i partier, att icke dra in politiken i yrkesorganisationerna, så är det emedan de medel böra komma till användning som skapas genom organisationen själv i enlighet med den princip, som uppställdes av Arbetarinternationalen (1865): arbetarens frigörelse måste vara arbetarens egen sak. Därför klasskamp, därför utom-laglig och illegal aktion. Under dessa villkor är politisk neutralitet en regel angående strid, den grundläggande regeln för arbetarklassens självständighet i revolutionens tecken. Likgiltiga för, fientliga mot den borgerliga politiken undersöka, besluta och praktisera arbetarna sitt eget »regeringssystem», specifikt för deras intressen, nämligen den »direkta aktionen». Gentemot staten är arbetarnas politiska indifferentism negativ, gentemot sig själva är den positiv och aktiv.

8-timmarsdagen.

För mycket arbete och för mycken vila är lika skadligt för människan. Det är civilisationen, som tenderar att finna en medelväg mellan behov och arbete. Socialismen, vars mål är att organisera arbetet, arbetar utan rast eller ro för ett system, som skiljer sig från det nuvarande lönesystemet så som lönesystemet skiljer sig från slaveriet. Så mycket man kan döma, leder den proletariska organisationen civilisationen icke mot en lättjefull ovärksamhet utan mot ett skärpande av plikten att arbeta. Vad innebär det? Att människorna skola arbeta mer, att arbetet skall vara en elementär plikt för kommande civilisation, att envar födes arbetare.

Arbetarklassens strävan går ut på en ny ekonomisk ordning. Den har redan nu gjort betydande insatser. Man har nu icke mer framför sig en vacklande ideologi utan en organisation. Denna organisation, så utvecklade som den ännu synes vara, utför samma civilisatoriska roll som borgarklassen gentemot feodalismen under dess första kommunalistiska strävanden. Det är i den tekniska samvärkan, som vi böra se begynnelsen till den kollektiva kontroll, som skall göra värkmästaren överflödig och ersätta konkurrensen arbetarna emellan.

Vår teknik är den gamla överlägsen. Det mänskliga arbetet, produktionens organisation, har gjort ofantliga framsteg, icke bara arbetsgivarnas men även den syndikalistiska organisationen. Kan man tro, att en teknisk evolution, som frambrakt så överlägsna organisationsformer, kan föra till en människans kvalitativa försämring, till utvecklandet av en varelse mer lat, d. v. s. mer fattig på behov, utan kraft att finna nya kombinationer? Hela den samtida fabriksorganisationen synes motsäga en sådan pessimistisk profetia. Så ofullkomlig den må vara, den visar redan betydelsefulla prov på en likställd, kollektiv ordning. Frukten för en lättingarnas framtid, en maklig sysslolöshet är tvivelsutan ogrundad, ty det synes säkert, att arbetet skall upphöra att vara en tyngande börda och en orsak till tumult, i den mån det organiseras, det förallmänligas bättre. Det skall kanske bli ett frivilligt behov för människan lika naturligt som lättjan nu, varemot all det nuvarande samhällets tvångsreglering insatt alla sina krafter. Maskinväsendet skall utvecklat säkerligen komma att utjämna, utplåna kroppsarbetets nedpressande karaktär. Redan nu tenderar det att göra arbetaren till kontrollant över maskinen. Arbetarklassens etik gör arbetet icke till en plikt för arbetets skull, den lär att arbetet bör åläggas alla, emedan dess alster tjäna alla;

och därmed upphör arbetet att vara ett hinder för individens utveckling, begåvad som han är med förnuft och en sällskaplig drift.

8-timmarsdagen är icke, som man sagt, en »matematisk formel», som föreskriver en oföränderlig regel. Den bör endast användas som bas i diskussionen. Därför ock benämningen normalarbetsdag. Vissa yrken tåla icke en trång reglementering.* Utgångspunkten är given. Ett ihållande arbete absorberar och förstör arbetaren; arbetaren är då icke mer en människa i ordets nobla mening. Det är från denna synpunkt som arbetarkongresser och arbetarmöten i alla land upptagit den stora frågan om arbetstidens begränsning.

Dess historia är intressant.

Praktiskt har rörelsen för 8-timmarsdagen utgått från Amerika och historiskt från England, då England befann sig i den period, som trade-unionismens historiker kalla den revolutionära perioden.

Idén om en 8-timmars arbetsdag lancerades av Nationalföreningen för arbetsskydd, som grundades 1829 av sekreteraren i spinneriarbetarnas fackföreningsförbund, Doherty, samt av Samfundet för nationell pånyttfödelse, vars stiftare var Owen. Den drivande kraften var bomullsarbetaren Fielden, medlem av parlamentet, men idén hade

* Bland gruvarbetarna diskuteras om en arbetsdag olika för arbete ovan jord och under jord. Så ha vissa L. S. förordat 6-timmarsdag för allt underjordsarbete och 8-timmarsdag för arbete ovan jord. Gruvarbetarnas industriella konferens i Ludvika 1917 underströk också 8- och 6-timmars arbetsdag. (Se Protokoll förda vid industriella konferenser med L. S., tillhörande S. A. C., Örebro, 1918). — Inom Jordbruksnäringen, vars arbete i skog och på åker växlar med den ljusa och den mörka årstiden och där skördarnas inbärgande är så beroende av »bärgningsvädret», ställer sig normalarbetsdagsfrågan helt annorlunda än inom fabriks- och verkstadsindustrin. Så även inom en del av de s. k. säsongyrkena, exempelvis för måleri-arbetarna.

utgått från Owen, som hade föreslagit den 1817 i sitt projekt om inrättandet av hemkolonier.

Engelska nationalekonomiska författare, såsom Adam Smith och Arthur Young, ha i sina arbeten framhållit, att 8-timmarsdagen hade redan tillämpats i England i slutet på 1700-talet, innan alltså Owen hade gjort den till föremål för en speciell propaganda, nämligen vid Englands och Skottlands gruvor. En arbetsdag på 6 och 7 timmar var känd bland gruvarbetarna i Newcastle. Men arbetsdagen förlängdes så småningom inom alla industrier under inflytande av maskinväsendet.

De stegrade anläggningskostnaderna och de allmänna utgifternas tillväxt väckte hos industriidkarna tanken på att producera mycket för att avvinna sina kapital största avkastning. Därav den överdrivna arbetstiden som kom Owen att protestera.

Propagandan var beundransvärt organiserad. Specialkommittéer tillsattes. Owen redigerade en katekes. På frågorna rörande nödvändigheten att införa en 8 timmars arbetsdag svarade han att den var nödvändig:

1) Emedan det är den längsta arbetstid som människosläktet i enlighet med den genomsnittliga arbetsförmågan och rätten att existera för de svaga som för de starka kan uthärda och förbli intelligent, lyckligt och vid god hälsa; 2) emedan de modärna upptäckterna i kemi och mekanik utesiuta nödvändigheten att fordra en för lång fysisk ansträngning; 3) emedan en 8 timmars arbetsdag och en god organisering av arbetet kunna skapa ett stort överflöd av rikedom för alla; 4) emedan ingen äger rätt att kräva av sina likar mer arbete än det som i allmänhet är nödvändigt för samhället i det simpla syftet att göra sig rik genom att kräva mycket av fattiga; 5) emedan en vars sanna intresse är, att alla mänskliga varelser må vara vid god hälsa, intelligenta, nöjda och rika

Inom den engelska fackföreningsrörelsen upptogs frågan på nytt första gången vid fackföreningskongressen i Liverpool 1890. Kongressen uttalade sig för en 8-timmars arbetsdag, men endast med 38 rösters majoritet. Mot 193 röster för, stodo 155 mot. Beslutet blev emellertid början till en ekonomisk och politisk kampanj för en 8-timmarsdag. Vid de följande kongresserna 1891, 92 och 93 upprepas beslutet. Men protesten från vissa yrken, uttryckligen av Durhams och Northumberlands gruvarbetare ändade med ett tillägg, att arbetarna kunde efter goitfinnande förkasta reformens tillämpning. Denna frihet upphävdes å följande års kongress och beslöts i stället rätt att välja mellan 8-timmars arbetsdag och 48-timmars arbetsvecka. Denna frihet i sin ordning upphävdes vid följande kongress- och blev ersatt av en klausul, som utslöt gruvarbetarna, vilka fordrade en speciallagstiftning för reformen.

Vid kongressen i Birmingham 1897 upphävdes alla förutvarande bestämmelser. »Arbetsdagen inom alla yrken och industrier bör fastställas genom en 8-timmars lag», hette det nu. Kongresserna i Liverpool 1906 och i Nottingham 1903 stadfästade detta kongressbeslut.

I engelska kolonien Viktoria i Australien blev 8-timmarsdagen för första gången omsatt i praktiken, men långt efter Owens kampanj. Sedan 1856 arbeta endast 8 timmar murare, stembrytare, tegelslagare, timmermän, gipsarbetare, blystöpare, målare och hantlangare; sedan 1859 mekaniker, kopparslagare, skulpturarbetare; mellan 1869 och 1879 tegelbrännare, gas- och sågvarksarbetare. Lagarna av 1874 och 1881 bestämde 8-timmars arbetsdag för kvinnor i fabriken. Lagarna av 1883 och 1886 ha utsträckt denna arbetsdag till gruvarbetarna, kolonins talrikaste arbetarkår. I kortegen den 21 april 1891, som celebrerade i Melbourn 34:de årsdagen av denna reform

deltogo 60 yrkeskärer. Denna dag har blivit kolonins nationalfest.

Den första rörelsen i Amerika för 8-timmarsdagen är av yngre datum eller av år 1865. Fem tusen arbetare samlade i San Francisco (Kalefornien) voterade då en resolution för 8-timmars arbetsdag, som, inlämnad till den lagstiftande församlingen där, upphöjdes till lag. Lagen vände sig mot arbetsgivare, som anställde arbetare pr timme. Förbundskongressen antog i sin tur lagen av 25 juni 1865 att tillämpas på arbetare, använda i statens tjänst men blev aldrig tillämpad. Den förnyades genom en lag av 18 maj 1872, samma år som en liga för 8-timmarsdagen bildades. Sedan 1912 existerar en ny lag om 8-timmars arbetsdag, nämligen lagen av 19 juni 1912.

Fackföreningarnas amerikanska federation igångsatte en rörelse för 8-timmarsdag enligt beslut å dess 4:de kongress i Chicago 1884. Denna rörelse, som skulle fortsättas till 1:sta maj 1886, lyckades blott delvis. Några yrken övergingo från 16 till 8 timmar, från 12 och 14 till 10 och 9 timmar, från 14 till 10 och 12 timmar.

Amerikanska arbetsfederationen, vilken avlöste ovan nämnda organisation, upptog frågan med kraftigare medel och efter en mer koncentrerad metod. Och skulle den enligt kongressbeslut 1888 fortgå till 1 maj 1890. Den 22 februari 1889 hölls möten i 210 städer, den 4 juli i 311 städer, 2 september i 420, 22 febr. 1890 i 526 städer med 300 mötesanordnare och utgavos 60,000 broschyrer samt 250 cirkulär. De extra kostnaderna fördelades på förbunden sins emellan.

Det var icke fråga om att driva en hela organisation omfattande rörelse, skiljaktigheterna mellan organisationerna gjorde en enhetlig agitation icke möjlig. Kongressen hade även överlämnat åt värkställande utskottet att utse ett av yrkena, varpå agitationen skulle koncen-

treras. Man valde nordamerikanska timmermäns och snickares förenade broderskap. På ett år erhöles 47,197 timmermän i 137 städer en reducering av arbetsdagen. Nebraskas stat fastställde 1891 arbetsdagen till 8 timmar för alla arbetare utom jordbruksarbetarna men överdomstolen förklarade lagen »inkonstitutionell», d. v. s. olaglig. Oaktat ett stort antal sträcker avstannade agitationen till arbetsfederationens 14:de kongress i Denver 1894, då man beslöt att återtaga den ursprungliga taktiken. Vid dess 25:te kongress i Pittsburg 1905 förnyades de föregående kongressernas beslut. Gompers, amerikanska arbetsfederationens ordförande, uppmanade arbetarna att vara desto mer energiska som omständigheterna icke kunde inge dem någon förhoppning om en unionsbill, det vill säga en lag gällande för hela amerikanska unionen.

Rörelsen för 8-timmarsarbetsdag har sedan spritt sig till andra land. Och sedan 1890 har kravet återkommit år efter år 1:sta maj på hela den organiserade arbetarvärldens så kallade stora mönstringsdag, som den internationella socialistkongressen i Paris 1889 hade beslutat skola firas som världsproletariatets årligen återkommande vilodag. Idén är amerikansk, i ty att det var den Gompersska arbetsfederationen, som å sin kongress i Chicago 1884 hade beslutat att från och med 1 maj 1886 fortsätta att på denna dag årligen demonstrera för 8-timmarsdagen.

Nymalthusianism.

Begränsning av barnalstringen som en arbetarklassens obligatoriska plikt.

Frankrike är nymalthusianismens hemland, där den praktiskt nått den största tillämpningen, ehuru den teo-

retiskt förskriver sig från England. En engelsk prästman, den sedermera som nationalekonom berömda T. R. Malthus, är den egentlige upphovsmannen till den lära, som bär hans namn, om ock icke i den råa och partiska anda som han hade framställt den.

Den engelske prästmannen hade i en broschyr mot Godwin, den engelske anarkistiska teoretikern, den han utgav 1798, uppställt en tes, enligt vilken ett lands folkmängd hade en tendens att inom varje 25-årsperiod föröka sig mycket hastigare än livsmedelproduktionen, varigenom den fattiga befolkningens förut stora elände ytterligare förstörades. För att avhjälpa detta missförhållande mellan folkmängdstillväxten och tillgången på levnadsförnödenheter måste de fattiga klasserna inskränka sin barnalstring genom avhållsamhet i äkenskapet, resten gjorde en s. k. naturlag, som återförde barnalstringen inom sina naturliga gränser, d. v. s. utjämnade missförhållandet mellan folkmängd och livsmedel medelst epidemier, krig, hunger, elände, brist av allehanda slag.

Nymalthusianismen har akcepterat Malthus' teori till dess huvuddrag, men modifierat den i dess praktiska tillämpning, varför anhängarna av teorin tagit sig namnet nymalthusianare. I stället för den av Malthus förordade moraliska av- eller återhållsamheten (moral restraint), förordade spridandet av upplysning om förfaringssättet att av egen fri vilja eller självbehärskning göra kärleken ofruktbar. De ha förkastat avhållsamheten, förklarat »moral restraint» vara ett ovärksamt medel. Från att ha varit en ren moralisk plikt, har nymalthusianismen blivit en innerlig hälsovård.

Den frivilliga och förnuftiga begränsningen av födelserna är en idé, som intagit en allt större plats i den franska arbetarklassens medvetande. Den har varit föremål för diskussioner och voteringar i flera arbetareorga-

nisationer. Utan att vara någon stadgeenlig föreskrift, om den någonsin bör bli det, tenderar den att bli ett slags moralisk förpliktelse redan noga bestämd.

Till kongressen i Marseille 1879 hade den engelske läkaren C. R. Drysdale sänt en adress, som åstadkom sensation. Det är det äldsta nymalthusianska dokumentet i Frankrike, det ledde dock icke till några konsekvenser. Man kan sedan återropa en rapport från »samfundet för humanitär barnalstring» (Ligue de la Regeneration humain), vilken var ämnad att tillställas anarkistkongressen i Paris 1900 men som regeringen förbjöd; vidare en rapport till antimilitaristkongressen i Amsterdam 1904; vidare diskussionerna och voteringarna vid läder och skinnarbetarförbundets kongress 1901, vid tunnbindareförbundets kongress 1910, vagnarbetarsyndikatens förbundskongress 1909, byggnadsarbetarförbundets kongress 1910, där något svävande uttalades att »överbefolkningen är en orsak till arbetslöshet, elände och urartning och att arbetarklassen för sin frigörelse bör vara stark fysiskt som moraliskt», samt diskussionen på keramikarbetarnas kongress 1911.

Härtill kan läggas följande organisationer, vilka bedriva nymalthusiansk propaganda: pappersindustriarbetarförbundet, frisörbiträdenas förbund, vagnindustriarbetarförbundet, Seines fackföreningars förbund, syndikalistiska ungdomsföreningarna i Brest och Mans, Seines vattenledningsarbetares syndikat, bronsarbetarförbundet, gravörers och ciselörers syndikat etc. Sedan 1910 existerar dessutom en »federation av nymalthusianska arbetargrupper» som delvis dubblar »ligan för humanitär barnalstring».

Å landsorganisationens kongress i Bourges 1904 avgav Pas-de-Calaisgruvarbetarförbundet samt arbetsbörsen i Saint-Denis en rapport, som var en resumé av de nymalthusianska arbetarnas hela argumentation.

Nymalthusianerna göra gällande olika skäl för sin propaganda. Bland de speciellt syndikalistiska anföres: genom förhindrande av befruktning skulle konkurrensen med dess fördärliga följder: låg lön, överarbete, dryckenskap förekommars. Livsmedelsfördyringen har släppt till de kraftigaste argumenten för propagandan. Värkställda undersökningar ha bekräftat att livsmedelsprisernas stegring förorsakas icke av lönernas direkta höjning, sträjkernas andel däri är minimal eller så gott som ingen, men desto mer spekulation, dåliga skördar, guldets fallande värde. Lönestegringen har i Frankrike före kriget varit lika med $\frac{1}{5}$ av varupriset, medan levnadskostnaderna ha ökats med hälften. Den nymalthusianska propagandan är då icke oförenlig med den syndikalistiska arbetarrörelsen. Den senare driver till lönernas höjande, den förra till födelsernas inskränkning i den mån dessa, som det påstås, ha inflytande på prisstegringen å produkterna.

Vad än må invändas mot den nymalthusianska propagandan, man kan endast konstatera, att nymalthusianismen, så långt den låter sig förklaras av syndikalistiska principer, är ytterligare en obligatorisk rätt till kontroll över produktionen i proletärsolidaritetsens namn.

I den svenska litteraturen blev nymalthusianismen och dess preventivlära först bekant genom översättningen av ett engelskt arbete, som anses som denna internationella rörelses »grundkodex», nämligen det av en engelsk läkare 1854 anonymt författade arbete, som i den svenska översättningen bär titeln »Samhällslärans grunddrag eller tysisk, sexuell och naturlig religion. En framställning av den verkliga orsaken till och av det enda botemedlet för samhällets tre förnämsta olyckor fattigdom, prostitution och celibat. Av en medicine doktor.» Översättningen,

värkställd efter det engelska arbetets 16:de upplaga 1878, har sedan utkommit i ytterligare två upplagor 1883 och 1885.

Agitatoriskt fördes frågan fram här i landet av prof. Knut Wicksell, då studerande vid Uppsala universitet, ett i föredrag 1880, som därpå utgavs i tryck under titeln »Några ord om samhällsolyckornas viktigaste orsak och botemedel etc.» Nya föredrag höllos några år senare i olika delar av landet, under vilka agitationeresor Wicksell råkade i konflikt med en och annan stads myndigheter, dock utan att leda till åtal men väl förbud för deras hållande. Även dessa föredrag utkommo 1887 från trycket, nämligen under titlarna »Om prostitutionen etc.» samt »Om folkökningen i Sverge etc.» 1886 utkom skriften »Försiktighetsmått i äktenskapet. En framställning av de s. k. preventiva medlen. Av en läkare» (efter vad det med stor säkerhet antas prof. Öhrvall). »Med förord av Knut Wicksell, fil. lic.» (35 sidor stor). — Under mycket bång bildades våren 1910 i Stockholm »Sällskapet för humanitär barnalstring» med filialer i landsorten men som efter en mycket uppskruvad stämning nu lever ett tynande liv.

Det är ett genomgående drag hos de exklusiva nymalthusianerna att tillskriva den för långt gående barnalstringen huvudorsaken till allt det nu rådande sociala onda. Så säger förf. till Samhällslärans grunddrag etc. »fattigdomen är en sexuell fråga, icke en politisk eller barmhärtighetsangelägenhet och kan omöjligen botas genom annat än sexuella medel» (1:a uppl., s. 323).

Vid det nybildade Socialdemokratiska vänsterpartiets konstituerande kongress, maj 1917, frambars en nymalthusiansk motion av Magnus Lithner från Enköping så lydande:

»Beder härmed få sända förslag till utökning av Sverges soc. dem. vänsters program med följande trenne programpunkter:

1. Minskning av folkmängden i enlighet med nymalthusianismens principer ned till ekonomiskt optimum.

Efter preventivlagarnas upphävande, undervisning för arbetarklassen om de säkraste och i övrigt tjänligaste sätten att begränsa barnalstringen samt gratisutdelning av medel härför genom fattigvården eller arbetarorganisationerna.

Inskärpande i arbetarklassens medvetande att barnrika arbetare måste såsom bringande arbetskraften i vanvärde, betraktas som farliga fiender till sin klass.

2. Då även den bästa miljö endast kan åstadkomma ett klen resultat, om individens arvsanlag äro otillfredsställande och då människans rasförädling icke kan vara mindre angelägen än husdjurens och kulturväxternas, måste en förädling av rasen genom föräldraskapsurval planmässigt genomföras. För detta ändamål böra anordnas årliga, obligatoriska och kostnadsfria läkarundersökningar av båda könen från könsmognadens inträdande med tillfälliga eller ständiga avrådanden eller förbud mot föräldraskap och med rätt för läkaren att genast eller vid ohörsamhet värkställa sterilisering. I jämbredd med ärftlighetsforskningens framsteg bör en allt strängare sällning av släktet ävägbringas. — Vår solidaritet bringas härigenom att omfatta även kommande släkten.

3. Arvsmaximum fixeras. Med utmärkt högaktning Magnus Lithner, Enköping. (Kongressprotokollet, s. 107.)

Motionen avsågs.

Medlemskap eller icke medlemskap i ett annat lands arbetarorganisationer.

Frågan om arbetares av främmande nationalitet upptagande i eget lands organisationer eller bildandet av egna organisationer i det främmande land, varest de som arbetsanställda för obestämd, längre eller kortare, tidrymd sig uppehålla, är av vikt i synnerhet i gränstrakter, vilkas industri använder arbetskraft från nabolandet, ävensom i land, varest in- och utvandring av arbetsanställda förekommer, såsom t. ex. mellan Sverige och Norge, men av varaktigare natur än de periodiskt åter-

kommande vandringar av säsongarbetare, som blivit allt allmännare särskilt inom det europeiska jordbruket, inbegripet även det svenska jordbruket, vandringar av galiziska, polska, tyska m. fl. jordbruksarbetare, vilka rekvireras och engageras från vår till höst för isynnerhet betodlingen.

Inom Frankrikes syndikalistiskt organiserade arbetarvärld har denna fråga underkastats en ingående diskussion alltsedan 1884, då landet fick en speciallag för fackföreningar.* Enligt denna lag** får arbetare av främmande nationalitet vara medlem av fransk fackförening men icke motta förtroendeuppdrag inom densamma, alltså icke väljas till styrelseledamot e. dyl. Har fackföreningslagen varit en direkt anledning till frågans upptagande till behandling av arbetarorganisationerna, är det dock andra vida viktigare omständigheter som gjort den praktiskt betydelsefullare i Frankrike än som blott och bart en juristangelägenhet av snäv nationalistisk innebörd.

I en av Frankrikes större hamnar, Bassin de Briey, har enligt Merrheim, metallarbetareförbundets kraftiga sekreterare, vilken 1910 företog en undersökning på platsen, sysselsatts över 42 tusen främmande arbetare och enligt samma källa voro av de hos stålugnsbolaget i Longwy, Löthringen, anställda 3500 arbetare 2900 av främmande nationalitet. Man kan redan därav förstå frågans betydelse för Frankrike. Under sträjkerna i Longwy 1905 lämnade, såsom Merrheim skrev i Lagardelles syndikalistiska tidskrift, den tyska och den franska armén en och samma fabrik, stålugnen i Micheville, militäriskt skydd, belägen

* Se *Holmberg*. Syndikalismen. Dess väsen teori och taktik, 1910, s. 131 o. 215.

** Kompletterad med en ny lag av 1 juli 1901, enligt vilken »associationer», som bestå till större delen av »utlänningar», kunna upplösas, sådana »vilkas värksamhet är av natur att göra marknadens normala villkor osäkra eller hota statens inre och yttre säkerhet».

som fabriken är till hälften på franskt och till hälften på tyskt område.

Oaktat 1884 års lag ännu är gällande, göra de syndikalistiskt organiserade franska arbetarna ingen skillnad mellan franska arbetare och arbetare från annat land, såsom Italien, Spanien, Tyskland, Belgien. Den ena såväl som den andra användes för funktioner inom organisationerna. De främmande arbetarna upptagas i syndikatet och uppmanas även däri ingå. Redan på 1880-talet hävdades vid de ekonomiskt organiserade arbetarnas kongresser främmande kamraters rätt att sluta sig tillsammans antingen genom bildandet av egna syndikat eller genom anslutning till redan befintliga franska syndikat. »Arbetaren har», hette det då, »intet annat kapital än sin arbetskraft. Han bör därför ha rätten att försvara den, varhållst han än befinner sig... de främmande arbetskamraterna böra åtnjuta samma rätt som vi, i stället för att stöta dem bort, böra vi räcka dem handen och uppmana dem att ingå i våra föreningar. De få därigenom bättre pris för sitt arbete, de arbeta icke på bättre marknad än vi». Och tjugo år senare lyder samma tema: »För arbetarna är deras egenskap av tysk eller fransman av underordnad vikt jämförd med deras egenskap av producent. Proletariatet har helt vackert att ställa sig i en tysk eller fransk fabrik. Fabriken är alltid en fabrik, arbetsgivaredömet är alltid arbetsgivaredöme och deras ställning som löntagare är densamma inom hela produktionen».

För övrigt hade Arbetarinternationalen av 1864 givit uttryck för denna åskådning i ingressen till dess stadgar. »Arbetets frigörelse är varken ett lokalt eller nationellt utan ett socialt problem, som framträder i alla länder, där ett modärnt samhälle existerar och vars lösning beror av de mäst framskridna ländernas praktiska och teoretiska medvärkan».

Såsom produktionen numera är organiserad, har denna internationella solidaritet blivit en arbetsklassens bjudande förpliktelse. Marknaden är universell, samma industriella teknik gör lika regler nödvändiga utan hänsyn till nationalitet. Fabrikerna tendera mot likformighet i alla land. Begagnande samma maskiner, äro arbetarna i första rummet producenter, i andra rummet medborgare. De kunna utföra sitt arbete överallt, varest arbete står att få. Kommunikationsmedlen ha öppnat möjlighet för arbetare av alla nationer att söka sig dit, där arbetsförtjänst erbjudes.

Frågan om huruvida arbetarna från andra land böra bilda egna sammanslutningar eller ingå i syndikatet på den plats, varest de arbeta, anses i Frankrike vara en icke så alldeles lättlost fråga, förnämligast på grund av att de främmande arbetarna vanligen vandra från plats till plats och sålunda äro ständigt på rörlig fot. En annan svårighet vållar deras olika språk, då de äro än italienare, än spanjorer, än tyskar, men en svårighet som minskas av det faktum att främlingarna ä varje trakt merändels tillhöra samma nationalitet. Främlingar, tillhörande samma nationalitet, ha även sammanslutit sig sins emellan på de olika orterna.

På arbetsbörsernas kongress i Paris 1900 föredrogs en rapport av ombudet från Algier, som mera i detalj undersökte denna fråga. Gruppering efter nationalitet hade enligt denna rapport den fördelen att dra till sig ett stort antal individer, som eljes icke brydde sig om att ingå i någon förefintlig organisation; en dylik gruppering tillåte även en ändamålsenligare propaganda bland vissa element. Sådana organisationer kunde också säkrast motvärka omflyttningen av sådana arbetare, vilka lämna ett land, där elände är rådande, för att överföra detsamma till ett annat land, genom de förbindelser som deras medlemmar uppehålla med sitt eget land. I de »kosmopolitiska» städerna skapades på så sätt syndikaliska organisationer

efter nationalitet, vilka böra uppdelas i sektioner med yrket som indelningsgrund för sektionerna.

Ifrågavarande förslag upptogs till behandling såväl vid landsorganisationens kongress i Paris samma år som vid en internationell kongress några dagar senare, till vilken C. G. T. stod som inbjudare och arrangör, ävensom vid arbetsbörskongressen året därpå i Nice, vid jordbruksarbetarförbundets kongress 1906, där dock man övervägande uttalade sig för en sammanslutning av arbetare inom gemensamma syndikat. Vore det icke att befara, anfördes som huvudargument, att, då arbetarna i en »kosmopolitisk» stad vore organiserade efter nationalitet, internationalismens höga idé lämnades ur sikte och att man komme att bekriga varandra mer än förut. Föredraga vore det därför att organisera uteslutande sådana syndikat, varest arbetarna, från vilket land de än må komma, beviljades tillträde till samt säte i förvaltningen inom syndikaten; och sektioner bildades efter språk. Kongressen i Nice resolverade t. o. m. att arbetsbörsen vägrar syndikat, som icke erkände främlingarna som »anslutna medlemmar», att vara medlem av börsen. Arbetare av främmande nationalitet utgöra del av den proletariska solidariteten, förklarade jordbruksarbetarkongressen, vadan de endast kunna uteslutas, i fall de handla i strid mot de regler vilka konstituera denna solidaritet.

I allmänhet taget kan som regel uppställas att de främmande arbetarna i Frankrike äro upptagna i syndikaten och uppmanas att däri ingå. Undantagsvis bildas egna syndikat. Som en mellanform existerar i Paris ett förbund av uteslutande tysktalande arbetare: tyskar, österrikare och schweizare. Dessa bilda sektioner av franska syndikat och uppta som medlemmar i sin »fackföreningskartell» endast grupper, vilka äro anslutna till syndikat som själva äro medlemmar av landsorganisationen (C. G. T.)

Konferenser ha dessutom egt rum vid belgiska gränsen mellan den franska Konfederationen och representanter för belgiska syndikat för åstadkommande av en reglering av konkurrensen mellan belgiska och franska arbetare, som sysselsättas vid fabrikerna, varven och gruvorna i de bägge landens gränsdistrikt.

Här i Skandinavien har frågan fått en lycklig lösning genom bildandet av Skandinavien Arbetares Centralorganisation (Sk. A. C.). Denna interskandinaviska organisation stiftades å en konferens mellan Sverges arbetares centralorganisation och Norsk syndikalistisk federation (N. S. F.) i Malmö 9 april 1917. Denna interskandinaviska syndikalistiska samorganisation är naturligtvis avsedd att omfatta även Danmark, när det en gång får en egen självständig syndikalistisk organisation. Genom denna organisation kan nu fri övergång ega rum mellan alla Skandinavien lokala samorganisationer, vilka tillhöra Sk. A. C., möjliggjort av dess upprättade och till Örebro förlagda statistikbyrå (»register»)*.

Det rivalskap mellan arbetare av främmande nationalitet, som man fruktade i Frankrike men som därstädes aldrig kommit till något anmärkningsvärdare obehagligt utbrott, har däremot fått ett osolidariskt utbrott i Norge. Den gamla norska landsorganisationen såväl som den inom densamma opererande Fackoppositionen ha med oblida ögon åsett den syndikalistiska propaganda som i Norge bosatta svenska syndikalister bedrivit i landet, en agitation som slutligen ledde till en rad utvisningar av svenska arbetare särskilt under år 1917. En rätt så häftig tidningspolemik förekom 1916 i den norska arbetarpressen om svenska syndikalisters befogethet att som icke infödingar bedriva syndikalistisk såväl agitation som organisation bland

* Se S. A. C:s handbok, 1918, s. 24 ff.

norska klassbröder, varom Syndikalisten hade referat och artiklar.

Efter beslut å sin kongress juli 1917 utskickade Norsk syndikalistisk federation ett manifest till Norges arbetare som protest mot dessa utvisningar och den nationalistiskt passiva ståndpunkt som Norges organiserade arbetare hade intagit till desamma.

»Det er bevist», heter det bland annat i ifrågavarande manifest, »at paa sine steder har reaktionens voldshandlinger mot vore klassekamerater direkte hat støtte ikke mindst av visse reformistiske fagforeningsledere, bl. a. av Norsk Arbeidsmandsforbund saasom paa Fotlandsvaag og Saude, hvorfra utvisninger av svenske kamerater ogsaa har fundet sted og i et enkelt tilfælde støttet av denne, i det det i en utvisningsdom heter at »forbundet hadde ikke noget at indvende herimot», naar personen ikke var medlem av forbundet».*

Genom bildandet av Sk. A. C. ha Skandinaviens syndikalistiska organisationer, i likhet med vad förut egt rum i Frankrike, sålunda kraftigt tillbakavisat varje försök att göra frågan om medlemskap i syndikalistiska organisationer till ett speciellt nationalistiskt eller patriotiskt spörsmål.

Hade man i Amerika i föreliggande nationalitetsråga haft samma nationalistiskt inskränkta syn som i Norge, hade en syndikalistisk organisation därstädes varit otänk-

* Intresserade hänvisas till »Protokol over Norsk Syndikalistisk Federations konference juleen 1916, Skandinaviens Arbeideres Centralorganisations konference i Malmö april 1917, Norsk Syndikalistisk Federations kongres juli 1917» samlade och utgivna, som av titlarna synes på norska 1917 i ett litet häfte om 31 sidor samt tryckt hos H. Olsen, Kristiania. Jfr även Syndikalistens under 1916, fru Ellisif Wessels artiklar om utvisningarna för den 30 juni och 4 juli 1917, ävensom *Brand* för 1918, två referat i årgångens fjärde nummer av Norska fackoppositionens kongress samt Norges ungsocialistiska förbunds kongress.

bar. I där utbrytande sträjker delta arbetare av skiftande nationaliteter. Som exempel må anföras arbetarsträjken yid Pressed Steel Car Company 1909, framgångsrikt ledd av Amerikas syndikalister, I. W. W.-isterna, i vilken sträjkh deltogo arbetare, tillhörande 16 olika nationaliteter.

Här kan åter erinras om en av satserna i ingressen till 1864 års Arbetarinternational's stadgar.

»Alla på de arbetande klassernas ekonomiska frigörelse riktade ansträngningar ha hittills strandat på bristande solidaritet mellan de olika arbetsgrenarna i samma land och på saknaden av ett broderligt endräktens band mellan arbetare i skilda länder».

Val- och röstsätt.

(Till och vid kongresser och konferenser.)

Det förekommer inom den syndikalistiska organisationen två olika val- och röstningssystem, vilka ha vardera sina försvarare, nämligen röstning pr grupp eller lokalförening samt röstning pr capita eller, som det riktigare bör heta, proportionellt enligt den proportionella principen. I enlighet därmed kan det förra röstningssystemet pr grupp kallas unitär röstmetod (unitär av det latinska ordet unitet = enhet). I senare fallet väljer, när det är fråga om val, lokalföreningen ett antal delegerade i förhållande till föreningens antal betalande medlemmar, i förra fallet ett ombud för varje syndikat eller grupp, oavsett dess medlemsantal.

Båda röstsätten tillämpas i Frankrike. Vissa förbund medge endast en röst åt varje syndikat, men kan ett ombud representera flera syndikat (numera statutenligt högst 10 syndikat vid landsorganisationens kongresser). Det hade förut varit tillåtet ombud att representera ett obegränsat antal syndikat, så att en delegerad, representerande

20 syndikat med tillhopa 2 000 röster, disponerade över 20 röster, då representanten för ett syndikat, räknande ensamt 20 000 medlemmar, hade blott en röst. På textilarbetareförbundets förbunds-kongress 1903 disponerade ett ombud ensamt över 48 röster. Enligt C. G. T.:s nuvarande stadgar har varje syndikat, såsom är representerat å kongressen, endast en röst, oavsett dess antal medlemmar.

Det reformistiskt lagda bokarbetareförbundet är typ för ett förbund med proportionellt valsätt, det tillstodjer endast ett ombud pr sektion (eller syndikat) men det ger ombudet ett antal röster proportionellt med hans syndikats numerära betydenhet. »Kongressombuden skola väljas ett pr sektion. Varje sektionens ombud eger rätt till ett antal röster proportionellt med antalet medlemmar som det representerar: för 1 till 100 medlemmar en röst, för 101 till 200 medl. två röster, 201 till 500 medl. tre röster, för 501 till 1 000 medl. fyra röster, för 1 001 till 2 000 medl. och därutöver sju röster». Till samma grupp höra handelsbiträdenas och järnvägs-männens förbund. Hattarbetarförbundet har sökt förena båda systemen men på ett något svårfattligt sätt. Syndikaten, varav det är sammansatt, sända en delegerad »pr 40 medlemmar eller fraktion på 50» och är som regel uppställt att »varje delegerad icke kan avge vid röstningen mer än en röstsedel, vilken numerisk storlek varje syndikat må ha».

Omröstningen har vid landskongresserna tvelsutän visat en stigande tendens för den proportionella representationen. Rösterna därför voro 1901 endast 26 mot 438 eller 5 %, 1902 74 mot 379 eller 16 %, 1904 368 mot 808 eller 29½ %, 1908 383 mot 741 eller 33 % etc.

Härvid bör man då inte förbise, att transka Konfederationen (landsorganisationen) består av både reformistiska fack- och industriförbund med deras avdelningar, syndi-

katen, och revolutionära sådana eller, som man ock säger Frankrike, av en majoritet och en minoritet. Somliga fack- och industriförbund och deras avdelningar äro minoritet, andra majoritet, av vilket sakförhållande utgången av röstningen vid en kongress givetvis till stor del är beroende. Röstberättigade äro också endast syndikaten, alltså icke vid en kongress representerade arbetsbörser och förbund. Ett större reformistiskt förbund med många syndikat kan således övertösta ett förbund med färre syndikat (fackföreningar).

För proportionalisterna synes den proportionella representationen såsom det enda rätta och överensstämmande med den individuella friheten. Ty vilket annat medel finns att låta det största antalet viljor delta i bestämmandet av förbundsstadgarna? Kunna två syndikat med 20 medlemmar rättmätigt ha två röster jämförda med ett syndikat, som omfattar hundra, tusen, flera tusen medlemmar? Om det är omöjligt, efter allt att döma, att förekomma bildandet av en majoritet och en minoritet, bör man icke då söka att ge även minoriteten hela sin styrka? Att ställa frågan så, det är att lösa den. Endast den omständigheten synes nödvändigtvis tala för denna lösning.

Antiproportionalisterna anse å sin sida det »unitära» representationssystemet (en röst pr grupp) på kongresserna såsom mäst överensstämmande med den »konfederala» organisationen. Centralorganisationen, d. v. s. riksorganisationen grupperar icke individernas intressen utan de professionella gruppintressena; och det vore att sammanblanda de individuella intressena, vartill varje yrkesgrupp tenderar att sträva, i stället för att skilja dem åt. Tillåtes den proportionella rösten, skulle den icke upphäva var och en av dessa gruppers enhet och deras inbördes avtonomi? Alla yrkena äro lika (likställda), se där, ut-

brister den syndikalistiska unitarien, det faktum, varpå den unitära representationen stöder sig.

För honom är »den unitära rösten» den enda riktiga, såsom mest i överensstämmelse med den syndikaliska organisationens allmänna tendenser. Kollektiviteten men icke individen är ansluten den lokala samorganisationen, resp. förbundet. I den mån solidariteten växer ut från kommunen, lokalorganisationens säte, till riket, som inom sin ram sluter landscentralen, avtar f. ö. gradvis det individuella intresset. Inom lokalsamorganisationen, varest sektionen synbarligen eger samma intressen — lokalsamorganisationens roll är att göra dem enhetliga för att förekomma konkurrensen mellan arbetarna — är frågan i vart fall av sekundär betydelse; den får först sin egentliga betydelse vid de allmänna kongresserna och konferenserna samt vid referendum till följd av de tekniska skiljaktigheterna och olikheterna i de ekonomiska förhållandena yrkena resp. industrierna emellan.

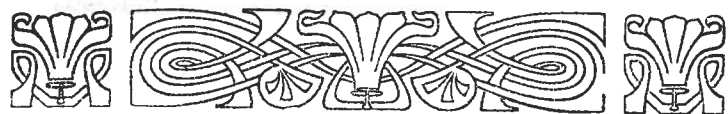
Denna fråga om val- och röstmetsod inom den syndikalistiska organisationen i sin helhet har varit uppe även i Sverige på S. A. C.:s två senaste kongresser i Örebro 1912 och 1916. Vid den senare kongressen föreslog en motionär (Svahn, medlem av Stockholms L. S.) »en ny grundprincip för rösträtten inom S. A. C.», gående ut på att varje L. S. röstar som (en) enhet vardera med två röster och borde detta röstsätt tillämpas såväl vid kongresser som vid distrikts- och industriella konferenser, ävensom vid varje påbjudet referendum.

Motionen avsågs. Samtliga i debatten deltagande 8 kongressombud, utom förslagställaren, funno förslaget oacceptabelt, då det icke innebar något företräde framför det nu tillämpade röstsättet; det var ej heller av behovet påkallat eller som en av talarna (V. Nord) uttryckte det: »först när behovet påkallar en ändring behöva vi den,

men då få vi försöka fundera ut något bättre förslag än det förelagda».*

Vid S. A. C.:s kongresser eger endast ombud rösträtt, frågor som ej bli avgjorda med $\frac{2}{3}$ majoritet utsändas till allmän omröstning, likaså alla viktigare frågor mellan kongresserna, då allmän majoritet gäller.

* Protokoll fört vid Sverges arbetares Centralorganisations kongress i Örebro den 24—28 juni 1916, s. 40. — Se ang. det franska val- och röstsättet *Holmberg*, Syndikalismen, dess teori och taktik, 1910, s. 143.

KAMPMEDLEN,

DISKUTERADE I TAL OCH SKRIFT, VID
KONGRESSER OCH I PRESSEN.

Den direkta aktionen — ett kollektivbegrepp.

Det är en mycket vanlig föreställning att all arbetaraktion, som går ut på förstörandet av arbetsvräktygen eller anställandet av gatutumulter är direkt aktion. En så förenklad uppfattning av direkt aktion vilja arbetarna icke godkänna. De ge den en fylligare, en mer moralisk betydelse. De säga: direkt aktion, det är syndikalistisk eller revolutionär aktion. All aktion, utförd av syndikatet eller lokalorganisationen i yrkets namn, är för dem — vare sig den är våldsam eller icke — direkt aktion. Såsom Niel, den franska konfederationens förre generalsekretär, har uttryckt det: »den sanna formen för direkt aktion är helt enkelt den syndikalistiska formen med alla dess konsekvenser». Eller som en annan fransk syndikalist, Emile Pouget, har sagt: »direkt aktion är rätt och slätt

syndikal aktion . . . all spontan eller reflekterad manifestation av arbetarviljan».

Direkt aktion är det gemensamma namnet för de olika arbetarmanifestationerna, utförda uteslutande av arbetarna. Den direkta aktionen eger följaktligen icke en, utan många fysionomier. Den omfattar alla syndikalistiska manifestationer vilka de än må vara: sträjk, sabotage, bojkott, agitation, resp. demonstrationer för en viss lag, utomparlamentarisk påtryckning, protester, revolter, diskussioner angående löneförbättringar, ekonomisk aktion mot stat och kapitalism, antiparlamentarism, arbetsvräktygs sättande ur bruk, tillfälligt nedbringande av arbets- och varukvalitén o. s. v., o. s. v.

Direkt aktion är alltså icke någon viss, speciell manifestation av arbetartaktiken, ej håller något av de nyss uppräknade taktikmedlen. Den är som sagt kollektivbenämningen på alla slags arbetarmanifestationer, utgångna från arbetarna själva. Vill man veta vad som är direkt aktion, så skall man göra sig underrättad om vem eller vilka ha handlat. Det är icke manifestationens föremål eller syfte, icke håller resultatets formella karaktär, icke håller förfaringssättet, utan det är den eller de, vilka ha handlat, som ge den direkta aktionen dess karaktär. En lag som voteras i riksdagen blir direkt aktion, då den vunnits genom en systematisk påtryckning av arbetarna på lagstiftningsmakten. Direkt aktion är då en metod; den metod som ger enhetlighet åt all arbetarnas egen värksamhet, tillika den även är en filosofi, innefattad i dessa ord: arbetarnas frigörelse måste vara ett verk av arbetarna själva.

Man kallar utomparlamentarisk påtryckning den arbetaraktion som tar sig uttryck i möten, gatudemonstrationer, politiska affischer, uppslagna å offentliga platser, m. fl. dylika åtgärder, förmedelst vilket massuttryck man

vill driva regering och riksdag till att anta och godkänna lagar, vilka kunna vara proletariatet i dess frigörelsekamp till nytta. Man har oriktigt trott att denna viljeyttring är hela den direkta aktionen.

I stället för att intränga i staten för att ge dess tendenser en ändrad riktning genom att minska dess makt eller dra fördel därav, vilja de revolutionära syndikalisterna till skillnad från parlamentssocialisterna värka endast på den utifrån utan att deltaga i dess arbete. Syndikalisten vägrar eller avhåller sig från att föra kampen mot den offentliga makten på parlamentarisk väg. I stället för den av parlamentssocialisterna begagnade taktiken att söka »erövra statsmakten», som förleder arbetarklassen — till dess egen skada — att syssla med partisaker, föredrar och begagnar syndikalismen den yttre påtryckningstaktiken, som ensam är i stånd att skapa ett klass-block på ekonomisk grund. Den utomparlamentariska påtryckningen är sålunda av helt och hållet politisk karaktär, en politisk taktik, riktande sig såväl mot lagstiftningsmakten som mot regeringen.

Denna »den yttre påtryckningens» taktik är icke något för arbetarklassen specifikt. Den begagnades exempelvis av franska borgare under den världsbekanta Dreyfus-kampanjen 1895-99. Men som direkt aktion är den olik arbetarnas därigenom att hos de senare utgör den yttre påtryckningen ett led i en systematisk arbetarkampanj; den är antiparlamentarisk samt kollektivistiskt-syndikalistisk; ett bland medlen i den syndikalistiska kampanjen. I den direkta aktionen inbegripes proletariatets alla kampmedel, och är den således det allmänna uttrycket för dem alla.

Sträjk och generalsträjk.

1. *Om sträjken i allmänhet.* Sträjk är aktionsmedlet för såväl höjandet av lönerna som förhindrandet av deras sänkning när de en gång tillkämpats. Och som sådant den mäst kända arbetstaktiken. De andra operationerna, vilka fullständiga eller supplerar sträjken, såsom bojkott, sabotage, labell, äro, ehuru även de äro, av gammalt datum, mindre kända, emedan deras metodiska och systematiska användning är av ett relativt sent datum.

Franska metallarbetarförbundet ger följande definition på sträjk: »Arbetarnas vägran att uthyra sina armar och sin intelligens på villkor, vilka de anse ofördelaktiga». Denna vägran, ursprungligen endast tillfällig, har blivit sedan ett 20- eller 30-tal år tillbaka systematisk, helt enkelt en ekonomisk och revolutionär aktion.

De äldre sträjken voro mer eller mindre tumultariska revolter. Nutidens sträjker, även de våldsamma, äro planmässigt ordnade, man kan säga reglementerade i enlighet med organisationsstadgarna. Först utkämpade för lidna oförrätter, betraktas de i dag såsom ett av de nödvändigaste elementen i arbetarnas liv. Och från denna synpunkt har man sagt att syndikalismen i grund och botten är en sträjkenas filosofi.

Sträjken historia eger att uppvisa många skiftande uppfattningar angående sträjken som kampmedel. Den gamla arbetarinternationalen betraktade den i det stora hela som ett ont, om ock som ett oundvikligt ont. Arbetarkongresserna uttalade sig både för och mot den, och enskilda bland ombuden intogo en mer eller mindre bestämd ställning till densamma. Vid Internationalens kongress 1868 yttrade ett franskt ombud, vilken var motståndare till sträjken som kampmedel, att »arbetarinternationalen gillar icke sträjken i princip, den tror den vara ett anti-ekonomiskt medel; den har förklarat det i Genève

vill driva regering och riksdag till att anta och godkänna lagar, vilka kunna vara proletariatet i dess frigörelsekamp till nytta. Man har oriktigt trott att denna viljeyttring är hela den direkta aktionen.

I stället för att intränga i staten för att ge dess tendenser en ändrad riktning genom att minska dess makt eller dra fördel därav, vilja de revolutionära syndikalisterna till skillnad från parlamentssocialisterna värka endast på den utifrån utan att delta i dess arbete. Syndikalisten vägrar eller avhåller sig från att föra kampen mot den offentliga makten på parlamentarisk väg. I stället för den av parlamentssocialisterna begagnade taktiken att söka »erövra statsmakten», som förleder arbetarklassen – till dess egen skada — att syssla med partisaker, föredrar och begagnar syndikalismen den yttre påtryckningstaktiken, som ensam är i stånd att skapa ett klass-block på ekonomisk grund. Den utomparlamentariska påtryckningen är sålunda av helt och hållet politisk karaktär, en politisk taktik, riktande sig såväl mot lagstiftningsmakten som mot regeringen.

Denna »den yttre påtryckningens» taktik är icke något för arbetarklassen specifikt. Den begagnades exempelvis av franska borgare under den världsberömda Dreyfus-kampanjen 1895-99. Men som direkt aktion är den olik arbetarnas därigenom att hos de senare utgör den yttre påtryckningen ett led i en systematisk arbetarkampanj; den är antiparlamentarisk samt kollektivistiskt-syndikalistisk; ett bland medlen i den syndikalistiska kampanjen. I den direkta aktionen inbegripes proletariatets alla kampmedel, och är den således det allmänna uttrycket för dem alla.

Sträjk och generalsträjk.

1. *Om sträjken i allmänhet.* Sträjk är aktionsmedlet för såväl höjandet av lönerna som förhindrandet av deras sänkning när de en gång tillkämpats. Och som sådant den mest kända arbetstaktiken. De andra operationerna, vilka fullständiga eller suppleta sträjken, såsom bojkott, sabotage, labell, äro, ehuru även de äro, av gammalt datum, mindre kända, emedan deras metodiska och systematiska användning är av ett relativt sent datum.

Franska metallarbetarförbundet ger följande definition på sträjk: »Arbetarnas vägran att uthyra sina armar och sin intelligens på villkor, vilka de anse ofördelaktiga». Denna vägran, ursprungligen endast tillfällig, har blivit sedan ett 20- eller 30-tal år tillbaka systematisk, helt enkelt en ekonomisk och revolutionär aktion.

De äldre sträjken voro mer eller mindre tumultariska revolter. Nutidens sträjker, även de våldsamma, äro planmässigt ordnade, man kan säga reglementerade i enlighet med organisationsstadgarna. Först utkämpade för lidna oförrätter, betraktas de i dag såsom ett av de nödvändigaste elementen i arbetarnas liv. Och från denna synpunkt har man sagt att syndikalismen i grund och botten är en sträjkers filosofi.

Sträjken historia eger att uppvisa många skiftande uppfattningar angående sträjken som kampmedel. Den gamla arbetarinternationalen betraktade den i det stora hela som ett ont, om ock som ett oundvikligt ont. Arbetarkongresserna uttalade sig både för och mot den, och enskilda bland ombuden intogo en mer eller mindre bestämd ställning till densamma. Vid Internationalens kongress 1868 yttrade ett franskt ombud, vilken var motståndare till sträjken som kampmedel, att »arbetarinternationalen gillar icke sträjken i princip, den tror den vara ett anti-ekonomiskt medel; den har förklarat det i Genève

den har alltid sagt det». Sträjken är för Internationalen en pänningfråga. Den kunde icke hoppas någon seger för arbetarna på ett stridsfält, varest kampen ögonskenligen var så ojämn: de samlade kapitalen mot de små besparingarna. Var på Internationalens tid solidaritets- eller sympatisträjken mellan yrkena och mellan städerna icke helt och hållet okänd, så var den dock blott tillfälligtvis. Den allmänna meningen bland arbetarna var då för den sociala freden, d. v. s. för förbättringar genom lagstiftningen, reformistisk såsom vi skulle säga i dag. Jäm-sides därmed hoppades man även mycket av arbetar-koooperationen, av självhjälpföreningarna o. dyl.

Enligt den nutida teorin är sträjken en rörelse av revolutionärt innehåll. Sträjken förbereda, fostra och träna arbetarklassen för revolutionen och klassfrigörelsen och som sådana nödvändiga. (Griffuelhes, 1908).

2. *Olika slag av sträjker* — Sträjken äro av flera olika slag, var för sig karaktäristiska.

Anfallssträjker ha till syfte att ernå vissa, av de organiserade uppställda villkor.

Försvarssträjker åsyfta upprätthållandet av redan tillkämpade fördelar.

Hederssträjker, (franska grèves de dignité) avse upphävandet av förhastade beslut från arbetsledningens sida eller ock åsyfta de avskedandet av en för hård eller uppenbart partisk arbetsledare, chef, värkmästare eller bas.

Solidaritetssträjker igångsättas av sympati för egna kamrater eller kamrater inom andra organisationer i strid, på grund varav de även kallas sympatisträjker. De sprida sig till värkstäderna i samma stad, till provinserna eller till hela landet samt omfatta samhöriga yrken eller alla yrkena på en ort, i ett landskap eller i hela landet. Häri-genom äro dessa strider generaliserade och få karaktär av en revolutionär akt.

Sympatisträjken, utbredande sig från ett yrke till ett annat eller från en värkstad till en annan inom samma yrke, utvecklar sig ofta undan för undan, steg för steg och får i detta fall namn av vad fransmannen kallar grève-tampon, som måhända kunde översättas bäst med *sträjkbollning*. Tampon betyder på svenska icke blott plugg, propp, stopp, utan även boll. Medelst detta förfarande understödja arbetarna enligt ett franskt kongressprotokoll »de sträjkende indirekt genom arbetsgivarna, vilkas fabriker fortfara att ännu vara i gång».

Det talas ytterligare om en sträj *pärsträjken*, som en svenskspråkig finsk tidning för några år sedan översatte med »pärlan bland sträjker», vilket är felaktigt. Fransmannen menar därmed vad vi pläga benämna obstruktion. Den hör sålunda rättligen till sabotage, liksom obstruktion är en form av sabotage, d. v. s. ett antingen avsiktligt långsamt eller ytterst pedantiskt utfört arbete till arbetsgivarens nackdel. Franska byggnadsarbetarförbundets tidning rekommenderade 1907 pärlsträjken — la grève perlée — som ett sabotagemedel. »Arkitekter och arbetsgivare beklaga», yttrade tidningen, »sig aldrig över att få arbetena för väl gjorda. Genom att utföra ett för noggrant arbete varar det för länge. Men genom att så göra, skall arbetslösheten minskas och mindre elände råda. Pärla — ett värb som även finns upptaget i svenska språkets ordlista* eger i franskan den särskilda betydelsen av ett (hand)arbets utförande mycket nätt, prydligt eller omständligt. »Pärla arbetet» vill från syndikalistisk kampsynpunkt sålunda säga ett för arbetsgivaren avsiktligt fördyrat arbete genom detsammans utförande onödigt saktfärdigt.

I England praktiseras en särskild form av sträj, som där kallas *irritationssträjken*, en sträjform som i Frank-

* Pärla: sätta pärlor på ytan (Dalin), tillra som pärlor (Sundén.)

rike skulle betraktas som ett slags sabotage. Vid irriteringssträjken stannar en del av de sträjkbrytare som på arbetsplatsen, varigenom arbetsgivaren hindras från att anställa gulingar eller sträjkbrytare. »Om arbetarna önska åstadkomma ett effektivt tryck», heter det i en engelsk broschyr, »måste de använda metoder som minska profiten för arbetsgivaren eller bolaget. En av dessa vägar är att minska produktionen under det att arbetet fortsättes, genom att förbli vid arbetet men förminska sin arbetsproduktion och sålunda medelst ett allmänt uppträdande nedbringa arbetsavkastningen.

Irriteringssträjken som kampmedel bars fram i nyssnämnda broschyr, som gruvarbetarna i Syd-Wales släppte ut under titeln »The Mimers' next step» (gruvarbetarnas nästa steg) omedelbart före utbrottet av deras stora sträjk 1912; jämte Tom Manns småskrifter om syndikalismen räknad som den förnämsta källskriften rörande den engelska syndikalismen. Broschyren är bl. a. en kraftig protest mot fackföreningsledarnas förhållningspolitik i arbetarnas ekonomiska klasskamp.

»En konflikt bryter ut», säges det där, »i en gruva. De vanliga sektionförhandlingarna ega rum utan att leda till något resultat. Förtroendemannen hämtas. På nytt utan resultat. Sedan blir den hänskjuten till exekutivkommittén och senare till skiljedomstolen. Här blir den satt på dagordningen tillsammans med andra saker. Efter loppet av några månader kommer dess tur; och man börjar överlägga. Frågan överlämnas nu till en subkommitté. Denna kommitté behöver tid för att sätta sig i förbindelse med gruvledningen och för gruvans besiktigande. Sedan börjar förhandlingarna. Ibland räcka dessa i två år. Men kanske även nu vägrar gruvegaren att gå med på en uppgörelse. Då, men också först då kunna arbetarna gå till sträjk, föregången av en månads varning.

Gentemot denna kraftlösa, bluffartade procedur tar broschyren till orda för arbetarnas självbestämmanderätt. Härom säges det bland annat:

»Under förhandlingarna om det nya avtalet (1911) fordrade medlemmarna mer och mer att få kontrollerande bestämmanderätt. Det blev snart beslutat att icke ge ledarna någon obegränsad fullmakt utan skulle arbetarna genom referendum själva bestämma om varje avtal. Därmed hade man uppställt en helt ny princip, genom vilken ledarna blevo befriade från allt ansvar för avtalets innehåll och återstod för dem blott ansvaret för underhandlingarnas ledning. Men även om detta betydde ett framsteg, var det ingalunda någon tillfredsställande lösning. Denna till hälften genomförda princip om direkt kontroll av arbetarna blev ånyo tillämpad vid en sträjk vid slutet av året. Ledarna klagade över den tilltagande anarkistiska andan. Därigenom växte arbetarnas misstro till ledningen och krav på större kontroll. Vi stodo halvvägs mellan två administrationssystem, vilka upphävde varandra och gjorde saken löjlig. Nu börja vi inse att det är omöjligt att förena de bägge metoderna. Och det saknas icke tecken som varsia och bevisa att, om icke förhållningsregler bli träffade för utkristalliserandet av den nya andan och skapandet av ett nytt system som överensstämmer därmed, vi åter skola bli drivna tillbaka till den gamla avtokratiska metoden».

Den största, mäst fulländade och avgörande av alla sträjker är *generalsträjken*, som avser kapitalistsamhällets raserung. Syndikalismen gör sträjken till ett vapen för frigörelsen, till en resning i den fulla frigörelsens namn. Generalsträjken faller utslaget i den sociala produktionen. »Den upphäver det nuvarande samhällets sterilitet och vanmakt, ådagalägger dess skröplighet och förgänglighet, visar det mänskliga arbetets värde och konstaterar arbe-

tarnas vilja att helt frigöra sig från arbetsgivarens ok».

Av vad som sålunda anförts om sträjkerna som kamp-medel är tydligt, att sträjkerna, länge utkämpade uteslutande av ekonomiska skäl, betraktas av nutidens syndikalister även som medel såväl för revolutionen som för arbetarnas egen fostran och solidaritet.

3. *Det organiserade sträjkbryteriet (gulingsväsendet).* — Sträjkerna äro i sin tendens att bli alltmer syndikalistiska mer än någonsin nödsakade att stödja sig på den professionella solidariteten. Det är fråga om en kamp, som numera är oskiljaktig från nästan all arbetarsammanslutning. De sträjkande bekämpa lidelsefullt arbetare, vilka inta deras platser i verkstaden, i fabriken, i gruvan eller på fältet under pågående kamp. De ansätta »rävår» och »renegater». Man har förebrått dem, även syndikalister men syndikalister av den moderata kategorin, detta tvång som tvång på individens rätt; och man har sagt att det är ett olidligt och tarvligt tyranni, detta tvång. I själva verket är denna strid en konflikt mellan borgerlig rätt och proletärrätten.

Där civilrättens juriser se en opinionsyttring, se de organiserade, vilka äro engagerade i striden och lida av följderna av sin ställning, i renegaten en fiende. Av all praxis, som bryter arbetarsolidariteten, har endast arbetsgivaren fördel. Syndikalisterna mena att alla böra lida, njuta fördelar och vara lika i arbete. Inför en fransk domstol, som skulle döma i ett mål angående brott mot »arbetsfriheten», gjorde en syndikalistisk militant, vilken stod anklagad därför, gällande att »de förbättringar, som vinnas genom kampen, skola delas lika mellan alla, av de icke-sträjkande lika väl som av de sträjkande; det är då inte rättvist att några löpa riskerna och utstå hunger för utkämpat välstånd åt andra».

Individens rätt att få fortsätta att arbeta må i och för sig vara än så respektabelt, men det är icke mindre sannt att mellan arbetare i samma verkstad, i samma etablissemang — i synnerhet när personalen är talrik — finns en intim solidaritet som framträder i likformigheten i arbetsvillkor, gällande dem alla. När en del av arbetarna går till sträjk för att tvinga arbetsgivaren att förbättra deras arbetsvillkor är det icke endast för de sträjkande själva; även de andra arbetarna dra, om den lyckas, liksom de fördel av de tillkämpade förbättringarna. Man skall säkerligen icke kunna förete något exempel på arbetare, vilka, fortsättande att arbeta medan deras kamrater befinna sig i sträjk, ha vägrat att efter deras seger ta sin andel av de vunna fördelarna. Det finns en orättvisa, som synes arbetare i sträjk så mycket mer upprörande, som gulingarna och renegaterna, såsom de kalla dem, icke endast icke ha någon andel i erövrandet av dessa fördelar utan genom sin ställning som sträjkbrytare tvärtom bidra till att göra striden långvarigare och segern osärsam. Under dylika omständigheter synes våldet mer såsom en reflex av en djup rättfärdighetskänsla.

Saken har sin moraliska sida. Den danske filosofen Harald Höfdings ord äro värda att här påminna om. I sin berömda bok om moralen skriver han: »For den enkelte arbejder kan der under en av fagforeningen besluttet arbejdsnedlæggelse komme en alvorlig etisk konflikt, i det han kan blive stillet mellem sin sultende familie og det han maa anse for sin standsære og velferd. Fagforeningernes færd overfor de saakaldte 'skruetrækkere' har ofte været streng, men man maa erindre, at det her foreligger en etisk konflikt. Hvis arbejdsnedlæggelsen virkelig er i hele standens interesse er det utvivlsomt pligt for den enkelte — en pligt, som solidaritetsfølelsen indskærper overalt, hver den rører sig, — at holde ud

saa længe som muligt. Selvom han ikke hører til fagforeningen, vil han høste gavn av dens sejr, og han vil derfor ikke kunne skille sin sag fra dens i kampens tid. Det er et stort ansvar, som de paatage sig, der erklære krigen, men er krigen erklæret, maa den enkelte finde sig i den uundgaaelige lidelse. Og i disse kampe er der utvivlsomt i de snevre og skjulte forhold lagt egenskaper for dagen, som paa en større skueplads vilde have ført historisk berømmelse med sig».*

Bliven universell betraktas bruten solidaritet i alla land av arbetarna som ett brott. Gentemot »svartbenen» förklaras — syndikalistiskt — allt våld berättigat eller legitimt i England, i Tyskland, i Amerika och så vidare i hela världen. Varken lagstiftningen eller domstolarna genom sina utslag ha kunnat göra slut därpå, som väl bevisar att det existerar ett svalg mellan civilrätten och proletärrätten.

Icke endast de revolutionära syndikalisterna bekämpa det organiserade sträjkbryteriet, även de mer reflekterande reformisterna göra sina allvarliga föreställningar mot det alltmer överhandtagande gulingsväsendet, som har Frankrike till sitt hemland och varifrån även termen har kommit. Sålunda säger Keufer, de franska typografernas moderate förtroendeman, i en av honom författad och av bokindustriarbetarförbundet 1905 utgiven broschyr »Reformism och direkt aktion», att »de gula exploatera de organiserades uppoffrande arbete och äro hjälptrupper åt arbetsgivarna». — I sin rapport till den internationella metallarbetarkongressen i Amsterdam 1904 förklarar tyska metallarbetarförbundet »att protegera arbetsfriheten är det samma som att protegera black legs, d. v. s. de arbetsvilliga». — Är icke det tvång — frågar en annan fransk

* *Høffding* Etik. En fremstilling af de etiske principer og deres anvendelse paa de vigtigste livsforhold. 3:dje uppl., 1905, s. 377.

reformist — som personer, vilka befinna sig i strid för sina intressen, utöva på personer med samma intressen som de, renegaterna även däri inräknade, vilka icke göra några offer, i annan mening berättigat än det tvång som utövas av arbetsgivaren under en lockout?

Sträjkbrytare, vilka ställt sig till arbetsgivarens disposition, ha, såsom S. A. C:s handbok ävenledes framhåller (sidan 8), ett skadligt inflytande även på organisationens framtida arbete, även om uppgörelse uppnåtts på drägliga villkor. De under striden tjänstvillige, som det icke lyckas att få bort efter striden, bli ett nytt stridsfrö av allvarligaste art. De, som kämpat ut, tvingas arbeta sida vid sida med sträjkbrytare; och man står mellan valet att uppta förrådarna i organisationen, som bjuder emot, eller att ställa dem utanför, som återigen kan innebära en fara för organisationens styrka. Förrådare äro, säger handboken, farliga både utanför och innanför organisationen.

4. *En ny sträjkföring*. — Syndikalisterna i Frankrike och i Amerika ha infört en ny sträjkföring genom anordnandet under pågående sträjker av »kommunistiska kök» samt inackordering av barn till sträjkande föräldrar hos icke sträjkande arbetarfamiljer på andra orter, som fransmannen efter ett bibilskt uttryck kallar barnutvandring (man erinre sig »Israels barns utvandring»).* Idén att vid långvariga sträjker sända barn till arbetarfamiljer i andra städer eller distrikt, varest de härbärgeras, har utgått från en medlem av den gamla Arbetarinternationalen vid namn Perron i Genève samt praktiserades första gången vid en sträjk i den belgiska fabriksstaden Verviers. Vid den stora, två månader pågående textilarbetarsträjken i Lawrence i Amerika (Massachusetts) 1912 skickades 320 barn

* »L'exode des enfants». De kommunistiska köken kallas på franska »cuisines communistes» eller »Soupes communistes» (gemensamma soppkokningsanstalter).

av sträjkande arbetarfamiljer till olika trakter av Amerika, ett par hundra till Newyork, ett 80-tal till Filadelfia och Manchester i New Hampshire m. fl. platser.

Beträffande bespisningen organisera i Frankrike arbetsbörserna gemensam bespisning för de sträjkande; och anordnas, när årstiden så tillåter, dessa bespisningar ute i det fria och få då ofta en fästlig prägel. En konferens av franska arbetsbörserna, hållen omedelbart efter franska landsorganisationens kongress i Marseille 1908, uppmanade börserna att inom sina respektive områden anskaffa de nödvändiga ingredienserna till gemensamhetsköken genom inköp med medel ur arbetarorganisationernas fonder.

Det säger sig självt att genom dylika gemensamma bespisningar inbesparas betydliga utgifter medelst massinköp av levnadsförnödenheter och det inköpta blir även bättre ekonomiserat. I en del trakter av Frankrike stå syndikaten i förbindelse med sin Orts eller sitt distrikts kooperativa konsumtionsföreningar eller distriktscentral. Så har i Ardennerna mellan därvarande kooperativa föreningars distriktsförbund och syndikatens distriktsammanslutning ingåtts en överenskommelse om att vid sträjk på en plats inom distriktet förskotterar konsumentcentralen de nödvändiga livsförnödenheterna, för vilkas gäldande syndikatens förbund ansvarar.

Bojkott och blockad.

Bojkott som kampmedel räknar sin upprinnelse från år 1879 och har till sitt hemland Irland, varest det nämnda år kom till användning vid jordbruket.

Kapten Bojkott, förvaltare av ett stort irländskt gods, vars egare var en engelsk lord vid namn Erle, hade gjort sig så populär genom sitt brutala uppträdande mot

godsets underlydande bönder att de en dag vägrade att arbeta just som skörden stod för dörren. Regeringen, underrättad om denna fredliga revolt, skickade dit soldater och arbetare, men de kommo för sent. Den på rot stående grödan hade då redan ruttnat. Bojkott flydde, ruinerad, till Amerika. Hans namn har sedan blivit benämningen på den arbetartaktik, för vilken han blev första offret. Ordet och taktiken spridde sig sedan till England, Tyskland, Frankrike, Skandinavien, Nordamerika och så vidare.

Bojkott är en systematiserad arbetsnedläggelse genom att personer hindras eller utestängas från arbete. Den franske syndikalisten betraktar bojkott som ett slags sträjk. »Vi betrakta användandet av bojkott varken mer eller mindre än som en partiell sträjk», yttrade ett av ombuden vid den nionde franska metallarbetarkongressen 1903. »Bojkotta vi en fabrik kunna kamraterna icke arbeta där. Bojkott vill enligt vår mening helt enkelt säga avspärrandet av en värkstad från arbetskraft och är i ett sådant fall endast ett korollar till en partiell sträjk». Bojkott tas i Frankrike likasom i England — i en vidsträcktare mening än i Sverge, varest vi göra skillnad på bojkott och blockad. I utlandets syndikalistiska litteratur skall man aldrig finna senare ord nämt som ett arbetarklassens kampmedel.

I enlighet med bojkottens vidsträcktare betydelse i Frankrike och England än ordet begagnas hos oss ingår som beståndsdel i bojkotten sträjkpostering (engelska picketing) till upprätthållandet av bojkotten, blockaden som vi skulle säga. Vakter utställas vid fabriken eller värkstadens port för att såvitt möjligt hindra, med eller utan våld, s. k. arbetsvilliga att inta de genom striden lediga platserna i fabriken eller värkstaden.

På fransk fackföreningskongress diskuterades bojkott

som kampmedel första gången vid samma kongress, varest sabotagen desslikes diskuterades första gången, nämligen i Toulouse 1897. Strax före denna kongress hade typografsyndikatet i Paris begagnat bojkott mot ett par Paristidningar le Rappel och le Siècle i den dubbla avsikten att försvara sina intressen och avråda arbetare i allmänhet att köpa de bojkottade tidningarna. Att arbeta på ett tryckeri, som blivit bojkottat, har allt sedan dess varit beviset på ärelöshet och moraliskt yrkesförfall, skriver typografförbundets merberörde förtroendemän Keufer. Och de, vilka gjorde sig skyldiga till en sådan »vanhederlig» handling, blevo utsatta för kamraternas påtagliga förakt. Intet kamratskap, ingen hjälp, ingen upplysning egnades dem. Få korporationer ha enligt Keufer med så stor stränghet praktiserat bojkott som press på allmänna opinionen och brännmärkt dem, vilka brustit i sin professionella plikt, som de organiserade typograferna i Paris. Bojkottens franska term är la mise à l'index.

*

Under det att bojkott beskrives mer eller mindre utförligt i utlandets syndikalistiska litteratur, finner man som sagt ingenting om blockaden. I Sverge är blockad både som ord och som kampmedel mycket mer använt än bojkott, varom man kan göra sig förvissad genom att kasta en blick på arbetarpressens annonsspalter med deras vanligen långa rad av blockadkungörelser. Hur ordet kommit i bruk hos oss, kunde ju vara icke utan sitt intresse att veta. I den utförliga svenska fackföreningsrörelsens historia, som ingår som särskilt band i den svenska landsorganisationens arbete om fackföreningsrörelsen i olika land finns ingenting därom. Där talas blott om sträjkernas nyare historia i Sverge. Troligen har ordet så småningom vunnit burskap inom den svenska arbetarrörelsen utan att vara knuten vid någon

viss större händelse som t. ex. ordet bojkott. I folkrättsvetenskapen behandlas blockaden mycket ingående, men så främmande som man i Sverge är för denna gren av den allmänna samhällsvetenskapen, ehuru vi ha en mycket stor och skicklig författare på området, är det knappast troligt att ordet överförts därför till den svenska kampterminologin.

Blockad består som bekant däri att arbetsgivare, vilka vägra tillmötesgå arbetarnas krav, hindras från tillgång på arbetskraft utan att sträjk i egentlig mening därför förklaras. En sträjk innebär samtidigt en blockad, men blockad är ännu ingen sträjk. Blockad blir i allmänhet använd endast mot arbetsgivare, vilka vid den tidpunkt angreppet göres antingen äro utan arbetare till följd av att de organiserade arbetarna avspärrat oorganiserade från arbetsplatsen eller sysselsätta arbetare, vilka tillhöra organisationer som icke samarbeta med de syndikalistiskt organiserade arbetarna (t. ex. i Danmark »Kristligt dansk fællesforbund» och delvis danska landsorganisationen, i Sverge en del fackföreningsförbund och landsorganisationens sekretariat). Vid sådana fall kan sträjk icke sättas i gång på annat sätt än att de blockerande arbetarna öppet förhindra sträjkbrytares tillträde till den blockerade arbetsplatsen.*

Man skiljer väl till märkandes på öppen och hemlig blockad. Den öppna blockaden är den nyss karaktäriserade. Den hemliga blockaden användes med fördel inom

* I Nordisk familjebok definieras blockad sålunda: »I den moderna arbetarrörelsens sträjkterminologi har blockad av en verkstad, ett bygge eller annan arbetsplats betydelsen av en utifrån företagen avspärrning av levande arbetskraft från verkstaden (arbetsplatsen), i det att organiserade arbetare vid en arbetsinställelse allmänt förbjudes av organisationsledningen att arbeta vid arbetsplatsen, varjämte de sträjkande med alla till buds stående medel söka hindra även icke organiserade arbetare att taga anställning där, så länge som arbetsplatsen är sålunda blockerad.» — Jfr även *Salmonsens*'s (danska) Konversationslexikon. 2:dra uppl.

ett väl organiserat fack, vilkas arbetare äro svåra att ersätta med i facket oövade sträjkbrytare. För arbetsgivaren är det då även svårt att få nya arbetare, då han icke som vid den öppna blockaden kan skaffa sig någon säker underrättelse om de blockerande arbetarna och dessa följaktligen räddas från att komma på arbetsgivarnas svarta listor. Förenas den hemliga blockaden med en organisationens egen arbetsförmedling, såsom Sverges S. A. C. strävar att få fullständigt genomförd inom de olika industrierna medelst sitt »register», kunna de blockerande få anvisning på arbete å andra platser. — Vid arbetsplatserna utställas blockadvakter, vilka vaka över att blockadbrytare icke bereda sig tillträde till den blockerade fabriken, värkstaden, till bygget eller vad arbetsplatsen nu må benämnas.*

Vid anläggningsarbetarnas andra konferens i Gävle 1915 dryftades frågan om blockads användning särskilt i aktionen för 8-timmars arbetsdag men ansågs ej därför tjänligt. I stället för att blockera arbetet av arbetslag, som tilläventyrs avskedats för deras aktion för 8 timmarsdagen, böra »andra lag sändas fram i de avskedades ställe, var- efter dessa i sin tur fortsätta aktionen genom att ej håller arbeta mer än 8 timmar». (Protokoll förda vid konferenser med ombud från lokala samorganisationer inom S. A. C., Malmö, 1915, s. 20).

Sabotage.

Noga taget äro de av de organiserade arbetarna begagnade kampmedlen (med undantag av labellen) sträjk i mer eller mindre modifierad form eller, säga vi måhända bättre, utgreningar från sträjken.

* Jfr S. A. C:s handbok, s. 85 m. fl. ställen, där blockaden behandlas som vapen.

Enligt fransk och engelsk uppfattning är sabotage, liksom bojkotten, en variation av sträjken. Pärilsträjken i Frankrike och irritationsträjken i England räknas som vi förut erfarit (s. 79—80) till former av sabotage. I de engelska gruvarbetarnas återopade broschyr »Gruvarbetarnas nästa steg» tillrådes avdelningarna att »såvitt möjligt bortkasta den gamla metoden att gripa till sträjk för en sak av mindre betydelse». De böra i stället använda »det mer vetenskapliga vapnet passivt motstånd» (irritationsträjken). Genom att helt enkelt stanna i arbetet men förminska sin produktion bringa de »genom sitt allmänna uppträdande det därhän att gruvans avkastning nedbringas».

Sabotagen har även blivit benämnd en »förtunnad» sträjk. Arbetaren strider utan att helt upphöra med arbetet. Sabotage har i det hänseendet därför likställts med en krigslist. I sin så att säga mer förädlade form är sabotage ett avsaktande av arbetet eller som man också sagt: »sträjk utan avbrott i arbetet». Sabotagen eger nämligen flera gradationer. I sin mildaste form utför arbetaren, som befinner sig i strid, arbetet dåligt eller alltför noga; i senare fallet »pärlas arbetet», i det förra fallet arbetar arbetaren »som en sabbot», såsom fransmannen säger, d. v. s. som en träsko, vilket åter vill säga otympligt »likt en fattig bonde som nyligen kommit från sin hembygd i sina sabots (träskor). I sina svåraste former användes sabotage för att sabotera maskiner och verktyg, d. v. s. de antingen sättas för tillfället ur bruk eller ock förstöras de alldeles. Detta kan även gälla arbetsprodukten, som då antingen försämras, så att den blir mindre njutbar eller efterfrågad, eller förstöres.

De primitiva yttringarna av sabotage hade en blind karaktär, i det att den praktiserades utan metod och urskillning. Medlet är gammalt som kampmedel, använt även i

Sverige under skråtiden.* Men ordet är fullkomligt nytt, gående icke längre tillbaka i tiden än till 1894, då Emile Pouget lär ha kommit på namnet under det han som landsflyktig uppehöll sig i London.** Han lärde där känna det brittiska *go* eller *ca' canny*. »När två skottar gå tillsammans men den ene går fortare, säger den andre till honom *go canny*, det vill säga: gå långsammare, om jag får be»; ett talesätt som upptagits av den organiserade engelske arbetaren i överflyttad bemärkelse.

Från en hamnarbetarsträjk i Glasgow (Skottland) berättas följande lilla nätta historia:

Hamnarbetarna hade begärt en påökning av 10 öre i timman. Det förvägrades dem, varför de sträjkade. Arbetsgivarna anskaffade med stora kostnader lantarbetare

* I nordiska museets tidskrift *Fataburen* för 1911 har framlidne borgmästaren A. Ulrich, den kände nykterhetsivraren, framlagt några aktstycken. I kongl. maj:ts förnyade Ordning angående hammarsmeder och bruksfolk den 27 dec. 1703 stadgas »att om någon hammarsmed och deanes medarbetare beträdes med att de antingen av arghet för att erhålla »öfwerjern» och »öfwerkol» eller ock eljest av försummelse och oförstånd tillverka av »swarsgodt» tackjern »så straffbart illa och owuligt handteradt stångjern» att det antingen komme att vråkas eller ock att det ej kunde bortsäljas för gott järn så skulle den som av arghet och egennyttighet eller owulighet sådant gjorde, jämte det att han skulle ersätta järnet och skadan, plikta första gången tio daler silvermynt, andra gången dubbelt och tredje gången trettio daler silvermynt samt förvisas från Bergslagen. Om han ej orkade böta, skulle han plikta för var gång utan »skonsmål» med kroppen. I en förordning för boktryckerierna i riket den 12 augusti 1752 stadgas, att nidingsverk vid boktryckerierna, då stålarna egenvilligt fördärvas, förblandas, göras defektuösa eller bringas i oordning samt pressar och andra verktyg uppsatligen skadas, bestraffas med 40 daler silvermynts böter, varjämte skadan av den brottslige skulle ersättas. Förmädde den skyldige ej böta, skulle han plikta med allmänt arbete. Därjämte skulle Societeten pröva, om en sådan person vidare skulle få arbeta vid boktryckerierna.

** Året därpå eller 1895 upptog Pouget sabotagen till diskussion i en av honom utgiven mycket spridd och ytterst revolutionärt hållen tidning *Père Peinard*. Diskuterad av franska arbetare första gången på syndikalistkongressen i Toulouse 1897, vid samma kongress där även bojkotten för första gången diskuterades på fransk fackföreningskongress.

som sträjkbrytare. Hamnarbetarna måste erkänna sig vara besegrade. De återgingo alltså till arbetet på samma villkor som förut och sträjkbrytarna skickades bort. Men innan de började arbetet, höllo de ett möte och därvid höll deras fackföreningssekreterare till dem följande tal:

»Vi gå alltså tillbaka på samma villkor som förut. Arbetsgivarna ha påstått sig vara mycket nöjda med sträjkbrytarnas arbete, de ha rentav överhopat dem med lovord. Vi däremot veta nog hurudant deras arbete varit. De visste knappast hur man skall gå på ett skepp, och när de buro något, fällde de det till hälften efter sig. Två av dem gjorde ej samma arbete som en av oss och lika fullt få de beröm för sitt arbete. Nåväl: Låt oss då arbeta på samma sätt. Låt oss arbeta så som sträjkbrytarna gjorde det. Dock finner jag onödigt att vi också ramlar i sjön såsom de gjorde.»

Och hamnarbetarna gjorde så. I tre dagar rådde där *go canny*. Sedan kallade arbetsgivarna fackföreningens sekreterare till sig och bado honom säga arbetarna att de skulle få sina 10 öre blott de arbetade såsom förut.

Det var historien om de skottska hamnarbetarnas sabotage.

Sabotagemetoden har blivit allt oftare föremål för diskussion bland arbetarna själva; och man har bland dem talat mer mot än för sabotagens användning som kampmedel.

Att sätta maskiner, maskindelar och verktyg ur bruk, så att de icke kunna användas för tillfället, eller att förstöra vare sig maskiner, verktyg eller produkter, betecknades av en f. d. sekreterare vid arbetsbörsen i Toulouse som vandalism. — Sabotage har, hävdar det motsatta lägret, ingenting gemensamt med vandalism, som består i ett dumt ödeläggande utan någon tanke eller grund därför. Sabotage innebär icke ödeläggelse blott för nöjes skull eller att av blott darskap utföra dåligt arbete eller

att bestjåla arbetsköparen för att individuellt ha fördel därav. Sabotage har ej håller något gemensamt med överklassens bedrägerier antingen dessa äro förfalskningar eller tjuverier från köpare och förbrukare.

Vid den franska syndikalistkongressen i Toulouse 1897, då som sagt sabotagen första gången behandlades i Frankrike å syndikalistisk arbetarekongress, förklarade föredraganden Paul Delesalle, som då var biträdande sekreterare i arbetsbörserna förbund, att arbetarna respekterade maskinen först den dag den blivit arbetarens vän som förkortar hans arbetsdag i stället för att vara fienden, brödtjuven, arbetarslaktaren. Genom att sätta verktyget ur funktion hindra sträjkande arbetare arbetsgivaren att ersätta dem med rävar.* Delesalles rapport blev efter en kort debatt enhälligt godkänd och med applåder bekräftad.

På en kongress tre år senare i Rennes, (se noten s. 92) är det Pouget, som är frågans inledare. Pouget, en av den franska syndikalismens främste arbetarteoretiker, har varit sabotagetaktikens specie"e teoretiker. Utan att tillägga något nytt till vad Delesalle hade sagt 1897 anförde han en serie exempel på sabotages användning inom industri och handel.

Så länge arbetarna icke äro nog upplysta att sluta sig till sin organisation, finns alltid renegater, vilka vilja arbeta, yttrade sekreteraren i livsmedelsindustriarbetarförbundet, A. Bousquet. »De finna maskiner, redskap, ugnarna i fullgott skick. De sträjkandes stora misstag att sålunda lämna arbetsmedlen användbara, när de gå till sträjk, blir fördenskull orsaken till deras nederlag och

* I samma anda har den danske filosofen H. Höfding yttrat sig i sin bok Etik. Han säger nämligen där: »slaver och hoveriarbetare staa sig ikke ved at gøre mere, end der lige netop forlanges av dem, det vilde jo kun føre til, at fordringerne for fremtiden forhøjedes. De have ingen grund til at vise særegen omsorg for redskaber og materiale, som ikke tilhører dem. Hvad derspildes, er kun til tab for herren» (3:e uppl., s. 347).

till deras egen skada. De sträjkandes plikt är, då de lämna arbetsplatsen, att sätta verktyg och redskap ur bruk. Det är inte fråga om ett dumt förstörande av verktyg och maskiner. Nej, det är tillräckligt att utföra en förständig sabotage, som icke tillåter andra att ta dessa maskiner och dessa arbetsinstrument utan vidare i bruk, när de sträjkande gå ut i kamp för sig och alla sina kamrater, för hela arbetarklassen. Det är på detta sätt som förrädarna och de klenmodiga skola tvingas att upphöra med att arbeta och det berör arbetsgivarna i det som för dem är dyrast».

Sabotagen blir då tillika ett kampmedel riktat icke bara mot arbetsgivaren utan även mot en hel grupp av arbetare, nämligen sträjkbrytarna, de så kallade arbetsvilliga.

Vid en senare kongress i Paris 1900 uppträdde en enda bland ombuden mot sabotagen, förmenande att den var arbetarna mer till skada än nytta och stod i strid med arbetarnas värdighet. En typograf Maynier »beundrade» dem, vilka hade kuraget att sabotera en exploatör, han hade ofta skrattat åt de historier som man hade berättat om sabotagen. För sin del skulle han inte ha vågat göra det som dessa goda vänner hade gjort. »Jag bekänner öppet», yttrade han till sist, »att om jag avhåller mig från den handling som består i att försämra ett verktyg eller vilken annan sak som lämnats i mina händer, är det icke av fruktan för gud som paralyserar mitt mod men fruktan för gendarmen».

Vid omröstningen å ifrågavarande kongress röstade 117 för sabotagen som stridsmedel och 76 mot, två röstsedlar voro blanka.

Vid anarkistkongressen i Amsterdam 1907 ansåg en holländsk anarkist, Samson, att sabotagen degraderade arbetarnas yrkesmoral. En annan anarkist, Jean Grave,

har skrivit om den som demoraliserande och enligt en reformist, A. Keufer, skapar den hycklare. — Sabotagens motståndare inom arbetarnas egna led anse i allmänhet sabotagen i flertalet fall vara ett vapen mot arbetarna själva och ett bevis på bristande eller otillräcklig solidaritet. Sabotagen som kampmedel kommer då, hoppas de, att försvinna i den mån som den syndikalistiska solidariteten tilltar, i den mån som arbetarna bli bättre i stånd att genom obrottslig sammanhållning försäkra sig om enighet mot arbetsgivarna. Emellertid står fast att en hel rad av fackliga förbundskongresser i Frankrike ha voterat motioner till förmån för sabotagetaktiken, såsom metallarbetarförbundet å sina kongresser 1900 och 1903, livsmedelsindustriarbetarförbundet 1903, transportarbetarnas förenade förbund 1905, jordbruksarbetarförbundet samt byggnadsarbetarförbundet samma år m. fl. förbund.

I den förut åberopade danska broschyren »Syndikalismens A. B. C.» tas sabotagen livligt i försvar. »Den borgerliga pressen är», säges det där, »mäkta bekymrad å moralens vägnar. Men vi märka ingenting motsvarande för medmänniskors väl, när det gäller effektiva förhållningsregler mot olyckor och till förekommande av förfalskning av livsmedel. Arbetarna böra icke låta förvirra sig av borgerliga moralbegrepp utan undersöka vad som är gagneligt för klassens intressen och därefter ställa sig».

Reformisterna inom den svenska fackföreningsvärlden äro i regeln sabotagens motståndare. Men de torde håller aldrig ha gjort sig någon större möda att närmare studera frågan i hela hennes vidd och ingått i någon allvarlig undersökning om dess fördelar, vilka finnas, och om dess nackdelar, vilka ävenledes finnas. Vid skogs- och flottningsarbetarnas industriella konferens i Ljusdal 3—4 februari 1918 diskuterades sabotagen som taktikmedel gentemot i dessa fack rådande mellanhandssystemet.

Den allmänna meningen tycks ha varit den att medlet med fördel kunde användas. Konferensen instämde i S. A. C:s principuttalande rörande stridstaktiken med ett tillägg att man genom tidningarna skulle upplysa alla skogsentreprenörer att »man komme att föra strid mot dem såväl som mot bolagen, så kanske de inte längre vilja stå som mellanhänder». »Protokoll förda vid industriella konferenser med L. S. tillhöranda S. A. C., 1918, s. 26).

Labell.

Under det att bojkott är ett vapen mot motståndarna, signalerar labellen vännerna. Märken, levererade fabrikanter och handlande, vilka tillämpa i sina verkstäder eller magasin de syndikala tarifferna, äro i sådant fall en appell till industrin och handeln. Det är kännetecknet på att arbetsgivaren använder organiserade arbetare, att han betalar efter tariff, respekterar lärlingsreglementet och lagarna rörande fabrikshygienen, såsom det heter i en instruktion angående märkets användning inom bokindustrin.

Labellen är ett igenkänningstecken. Den presenterar sig som en vignett, som begagnas än som affisch i ett magasin, än som emblem, åsatt varorna. Bestämd att utmärka det tariffen respekteras, kan man från syndikalistisk synpunkt definiera labellen: »proletariatets förbrukningsförmåga tagen i tjänst av arbetarorganisationen».

Labellen diskuterades i Frankrike första gången å bokindustriarbetarförbundets kongress i Marseille 1895. Dess första användning, som går tillbaka till 1876, synes ha tillkommit på initiativ av cigarrarbetare i San Francisco i Amerika.

En rapport av ombuden för bokindustriarbetarförbundet å världsutställningen i Boston gjorde den bekant i

Frankrike. Efter att ha accepterats av de franska typograferna på deras nyssnämnda kongress i Marseille, diskuterades den på nytt å deras kongresser 1896 och 1897. Vid den förra kongressen framhölls labelen framför allt som medel till att påskynda propagandan för den fackliga sammanslutningen, vid den senare kongressen uppmanades de syndikalistiska kamraterna att endast dricka vin från handlande som begagnade buteljer, tillverkade av arbetarnas eget glasbruk; och gjordes en hemställan till arbetsgivare, vilka följde syndikatens tariffer, att påsätta sina arbeten ett tecken, som tydligt skiljde dem från andra. Det var dock efter typografkongressen i Rennes 1898 som de första praktiska försöken gjordes med labelen och inom typografyrket. Ombudet för Paris typografer å kongressen, J. Maynier, meddelade att ett 20-tal tidningar av olika färg hade accepterats typografernas »märke» samt att under valkampanjen en mängd affischer hade varit påklustrade meddelandet: »arbete värkställt av organiserade tidningar» (travail exécuté par des journaux syndiqués).

På typografernas kongress 1900 i Paris debatterades ånyo frågan om labelen. Maynier, som även denna gång var rapportör, påvisade ännu en gång att denna taktik visade sig överlägsen agitationen på lagstiftningsväg genom det faktum att den appellerade till proletariats egna och direkta ansträngningar; och han markerade det samband som existerade mellan labelen och bojkotten: »på ena hållet rekommenderar man sina produkter genom åsättandet av sin stämpel, å andra hållet uppmanar man genom propaganda de organiserade att icke använda en bojkottad artikel».

Labelen, avsedd för handel och industri, har dock vunnit ringa spridning i Frankrike, och i flera land har den ännu ej ens upptagits till behandling. I Frankrike

har likväl flertalet tidningar accepterats den utan hänsyn till politisk ståndpunkt. Flertalet kooperativa föreningar, några kommuner, såsom städerna Voiron, Mans, Belfort, Fougères*, en del associationer, såsom ligan för människans rättigheter, ha beslutat att uppta den på allt sitt tryck, cirkulär, bulletiner etc. ävensom några frisörer och vinhandlande. Faktiskt existerar den på fullt allvar endast inom typografin.

All labell bör enligt en fransk typograf D. Sieurin uppfylla följande fem villkor: 1) vara ett monogram gemensamt för organisationen i sin helhet, alltså som landsorganisation; 2) innehålla en hänvisning på dess funktion; 3) ange namnet på det syndikat eller den lokalorganisation som levererar den; 4) uppta ringa plats samt 5) kunna inpassas i etiketter, angivande sak och syftemål.

Använt av hela det organiserade proletariatet, skulle arbetarna praktiskt taget ha förväkligat överensstämmelsen mellan sina intressen som konsumenter. Vore den dessutom konsekvent genomförd, skulle arbetarna faktiskt vara herrar på marknaden; och det skulle icke finnas längre något syndikalistiskt problem i det hänseendet. »Antalet organiserade arbetare i Frankrike är», skrev nyssnämnde franske typograf Sieurin 1905 i Lagardelles syndikalistiska tidskrift, »800,000, vilka representera minst 2½ miljon förbrukare och som depensera 1½ miljon pr år. Man inser lätt den styrka som detta stridsmedel kunde ha i händerna på lika många kunder eller förbrukare». Men om labelen som kampmedel haft ringa framgång, är det därför icke utan värde. Proletariatet

* Några stater i Nordamerika ha givit den syndikalistiska labelen en legal valör, såsom Massachusetts, Idaho, Delaware etc. — 1904 förelåg i franska kammaren ett lagförslag att även uppta labelen i lagstiftningen för fabriksmärken.

utvecklar blott långsamt och stegvis sin ekonomiska kapacitet som klass. Arbetarna respektera som konsumenter de tariffer som de avslutat som producenter. Labellen har då ett syndikalistiskt värde, som skiljer den i samma mening som sträjk och generalsträjk från andra kampmedel, vilka mindre specifika vädja till borgarklassens samvärkan: lagar och dekret eller ministeriella beslut.

Labell, sabotage, bojkott, blockad äro kampmedel av olika värde. Den aktiva syndikalist betraktar dem som tillämpningar av den direkta aktionen. De ha uppfunnits av arbetarklassen och tagits av den i bruk utan medvärkan eller hjälp av staten. För att de skola lyckas, behöver den endast proletarisk solidaritet. Man kan då säga att deras utveckling är det säkraste kriteriet på syndikatens, resp. lokalorganisationernas sociala betydelse, på deras faktiska förmåga, på deras avtonomi, mycket säkrare än antalet av deras medlemmar eller deras inflytande som valkorporationer, direkt eller indirekt.

INNEHÅLL.

	Sid.
Förord	3
Inledning	5
DEN SYNDIKALISTISKT ORGANISERADE ARBE- TARKLASSENS INBÖRDES FÖRPLIKTELSE.	
Solidaritetsbudet	10
Stadgarnas efterlevnad	13
Efterlevnad av kongressbeslut	15
Plikten att bevista sammanträdena	17
Höga och låga kontingenter. — Fonderade stridskassor	19
Lönetariff och arbetsavtal	25
Förpliktelsen att icke arbeta på styck och utom värkstaden eller fabriken	36
Skyldighet att uppträda värdigt	39
Förpliktelsen att »syndikalisera» yrket rörande uppgörelser	43
Organiserades förhållande till oorganiserade	45
Politisk neutralitet	48
Åtta-timmarsdagen	51
Nymalthusianismen	57
Medlemskap i ett annat lands arbetarorgani- sationer	62
Val- och röstsätt	69

KAMP MED LEN, DISKUTERADE I TAL OCH
SKRIFT, VID KONGRESSER OCH I PRESSEN.

Direkt aktion — ett kollektivbegrepp.....	74
Sträjk och generalsträjk	77
Bojkott	86
Blockad.....	88
Sabotage — engelska Go canny	90
Labell	97

RÄTTELSE: Å sid. 5 sista raden skall stå egoistiska; s. 6, r. 9 syndikalistisk; s. 10 Journal samt générale (i st. f. Journale och général); s. 11 sista textraden värkstadskamraters (i st. f. värkstadsarbetares); s. 70 r. 6 som (i st. f. såsom). — En del oegentliga tryckfel rättas benäget lätt av läsaren själv.
